
คู่มือชุมชน

สำหรับงานวิจัยโดยชุมชน

INTERNATIONAL
ACCOUNTABILITYPROJECT

© ลิขสิทธิ์ 2018, International Accountability Project
www.accountabilityproject.org
ออกแบบ และจัดวาง โดย Letizia Farisato
ภาพประกอบ โดย Haris Ichwan
แปล โดย วีรฉัตร แก้วประดิษฐ์

สารบัญ

อำนาจของงานวิจัยโดยชุมชน.....	2
วิจัยคืออะไร.....	5
เตรียมพร้อม: ความปลอดภัยในงานวิจัยโดยชุมชน.....	8
กำหนดหัวข้องานวิจัยของคุณ.....	12
กิจกรรม: นกมองเห็นอะไรในหมู่บ้านของฉัน.....	13
ประสบการณ์งานวิจัยโดยชุมชน: เรื่องของเมลา (MELA).....	18
ใครจะเข้ามามีส่วนร่วมในงานวิจัยของคุณ.....	22
ใครจะร่วมทีมวิจัยของคุณบ้าง.....	23
เตรียมพร้อม: สร้างแผนด้านความปลอดภัย.....	26
ใครคือพันธมิตร กลุ่มเป้าหมาย และผู้มีอิทธิพล.....	27
กิจกรรม: หาพันธมิตร.....	29
คุณจะทำงานวิจัยของคุณอย่างไร.....	34
ออกแบบเครื่องมือวิจัยของคุณ.....	35
กิจกรรม: ทำความรู้จักเพื่อนบ้านของคุณ.....	39
ประสบการณ์งานวิจัยโดยชุมชน: เรื่องของ สุกเกอร์ (SUKHGEREL).....	42
ฝึกฝนทีมของคุณ.....	46
เตรียมพร้อม: ความปลอดภัยในการสื่อสาร.....	49
เก็บข้อมูลของคุณ.....	50
เตรียมพร้อม: ความปลอดภัยในการเก็บข้อมูล.....	54
ทำความเข้าใจและนำเสนอข้อมูลที่พบจากงานวิจัยของคุณ.....	55
จัดระบบข้อมูลที่คุณพบ.....	56
กิจกรรม: คำนวณตัวเลขได้ไม่ต้องใช้คอมพิวเตอร์.....	57
เตรียมพร้อม: ให้ชุมชนมีส่วนร่วมตลอดกระบวนการ.....	60
วิเคราะห์ข้อมูลที่คุณพบ.....	61
นำเสนอข้อมูลที่คุณพบ.....	65
กิจกรรม: ลองเป็นพวกเขาดูสักครั้ง.....	66
ลงมือทำด้วยกัน!.....	70
ประสบการณ์งานวิจัยโดยชุมชน: เรื่องของเอลิแอส (ELIAS).....	71
แหล่งข้อมูลเพื่อลงมือทำ.....	75

อำนาจของ

งานวิจัยโดยชุมชน

“ชุมชนของคุณต้องการอนาคตแบบไหน? สิ่งที่ชุมชนของคุณต้องการแต่ไม่มีในตอนนี้เป็นอะไร”

เมื่อเราถามคำถามนี้แก่ผู้เข้าร่วมการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการจากเขตชนบทของพม่า มีคนตอบกลับมาว่า “เราไม่มีอำนาจในการตัดสินใจ”

บ่อยครั้งที่พวกเรา รู้สึกว่าเราถูกดึงอำนาจในการตัดสินใจเกี่ยวกับชุมชนของเราไป แต่เราไม่จำเป็นต้องรู้สึกไร้อำนาจ มีสิ่งต่าง ๆ ที่เราทำได้เพื่อทวงอำนาจการควบคุมคืนมา และกำหนดลำดับความสำคัญในการพัฒนาชุมชนของเราได้ด้วยตัวเอง แนวคิดและความรู้ความชำนาญของชุมชนสามารถนำไปสู่การพัฒนาที่เคารพผู้คน และปกป้องสิ่งแวดล้อมได้ .

การทำวิจัยโดยชุมชน คือ การสื่อสารที่มีประสิทธิภาพวิธีหนึ่งเพื่อโต้กลับปัญหาจากการพัฒนา และแสดงให้เห็นถึงสิ่งที่ชุมชนต้องการจากการพัฒนา

งานวิจัยโดยชุมชน คือกระบวนการที่ชุมชนพึ่งพาความรู้ในท้องถิ่นของตนเพื่อระบุปัญหา พร้อมคิดเกี่ยวกับปัญหาอย่างลึกซึ้ง และเสนอหาทางออก

ชุมชนสามารถทำวิจัยได้ด้วยตนเอง โดยอาจได้รับความช่วยเหลือหรืออาจจะไม่ได้รับความช่วยเหลือจากกลุ่มผู้สนับสนุนภายนอกก็ได้ ตัวอย่างของกลุ่มผู้สนับสนุน เช่น กลุ่มภาคประชาสังคม นักวิชาการ หรือรัฐบาล กลุ่มผู้สนับสนุนสามารถช่วยประสานงาน แนะนำวิธีการที่มีประโยชน์ หรือช่วยวิเคราะห์ผลการวิจัย แต่ชุมชนนั่นเองคือผู้นำในการทำวิจัยและเป็นผู้ตัดสินใจ งานวิจัยโดยชุมชนเป็นทั้งวิธีการ และเป้าหมายของการพัฒนาที่ชุมชนต้องการ กล่าวอีกอย่างหนึ่งคือเป็นกระบวนการที่แบ่งปันอำนาจ และรับฟังความคิดเห็นของทุกคน

เมื่อสมาชิกชุมชนทำวิจัยของตนเอง พวกเขาอาจค้นพบสิ่งที่คนอื่นไม่สามารถพบได้ ชุมชนมีความรู้เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมรอบตัวของพวกเขาเป็นอย่างดีซึ่งผู้มีอำนาจตัดสินใจและผู้วางแผนไม่อาจรู้ได้ บ่อยครั้งที่กระบวนการวิจัยช่วยให้ชุมชนเข้าใจปัญหาที่พวกเขากำลังเผชิญได้ดีมากขึ้น การทำวิจัยช่วยสร้างความมั่นใจในความรู้และแนวคิดของชุมชน เสริมสร้างความสามัคคี และความรับผิดชอบระหว่างสมาชิกของชุมชน รวมทั้ง เกิดการเรียนรู้ทักษะที่จำเป็นสำหรับการจัดการชุมชน ทั้งทักษะและข้อค้นพบจากกระบวนการวิจัยจะมีประโยชน์สำหรับการรณรงค์ของชุมชนโดยชุมชน

ผลจากงานวิจัยโดยชุมชนแสดงให้เห็นอีกว่าชุมชนยังมีทางเลือกอื่นๆ โดยกระบวนการทั้งหมดของการพัฒนาสามารถปรับเปลี่ยนเพื่อให้อำนาจกับชุมชนเมื่อชุมชนเอาใจใส่และนำวิสัยทัศน์ของพวกเขาเป็นศูนย์กลางของกระบวนการพัฒนา งานวิจัยโดยชุมชนจะกลายเป็นเครื่องมืออันทรงพลัง!

คู่มือนี้มีกิจกรรมและเครื่องมือที่จะช่วยให้คุณวางแผนและลงมือทำงานวิจัยโดยชุมชน คุณยังจะได้เรียนรู้เคล็ดลับ และวิธีการจากเรื่องราวของนักเคลื่อนไหวในชุมชนต่าง ๆ ที่ได้ทำงานวิจัยกับชุมชนต่าง ๆ ทั่วโลก

ในชุดคู่มือนี้ คุณจะพบกับข้อควรรู้อื่นๆ เพื่อใช้เตือนความจำของแต่ละบทเรียนในหนังสือเล่มนี้ และตัวอย่างของแบบสำรวจสำหรับงานวิจัยโดยชุมชนที่คุณสามารถปรับใช้กับชุมชนของคุณได้.

คู่มือ

ข้อควรระวัง

แบบสำรวจ

เรามาเริ่มกันเลย!

วิจัย คืออะไร?

เตรียมพร้อม: ความปลอดภัย
ในงานวิจัยโดยชุมชน 8

กำหนดหัวข้องานวิจัยของคุณ 12

กิจกรรม: นกมองเห็นอะไร
ในหมู่บ้านของฉัน 13

ประสบการณ์
จากงานวิจัยโดยชุมชน:
เรื่องของเมลา 18

คุณคิดอย่างไรเมื่อคุณได้ยินคำว่า “การวิจัย” คุณคิดว่าการวิจัย เป็นสิ่งไกลตัว และผู้อื่นเป็นคนลงมือทำรีเปล่า? คุณอาจคิดว่ามันเป็นสิ่งที่ไม่เกี่ยวข้องกับคุณ และเป็นสิ่งที่ทำโดยนักวิชาการในมหาวิทยาลัยเท่านั้นรีเปล่า

งานวิจัยไม่ต้องเป็นแบบที่กล่าวมาก็ได้ เราเชื่อว่างานวิจัยควรเป็น**การทำงานร่วมกัน** เป็นกระบวนการที่ชุมชนมีอำนาจในการกำหนด เป็นผู้นำ และทำวิจัยในหัวข้อที่ชุมชนเลือก และผู้เข้าร่วมวิจัยมีอิสระในการนำเสนอความคิดเห็น แลกเปลี่ยน และสร้างความรู้ใหม่ขึ้นมา

สถาบันชุมชนลุ่มน้ำโขงให้ความหมายของงานวิจัยโดยชุมชนว่า “การค้นหาคำตอบจากความรู้และความเชี่ยวชาญในท้องถิ่นโดยสมาชิกชุมชน เพื่อประโยชน์ของชุมชน” ในขณะที่งานวิจัยประเภทอื่นมักเริ่มต้นด้วยคำถามจากคนนอกชุมชน สำหรับงานวิจัยโดยชุมชน สมาชิกชุมชนเป็นผู้กำหนดหัวข้อ ตั้งคำถาม และสร้างกระบวนการของตนเอง เพื่อให้พวกเขาสามารถสร้าง วิเคราะห์ และอธิบายประสบการณ์และความเชี่ยวชาญของตนเองได้ งานวิจัยโดยชุมชนทำให้**ชุมชนสร้างความรู้จากท้องถิ่น** ขนบธรรมเนียม และประเพณีของตน และชุมชนเป็นเจ้าของความรู้ที่ผลิตขึ้นมา โดยชุมชนไม่ควรเป็นเพียงเป้าหมายหรือสิ่งที่ถูกวิจัยเท่านั้น และการงานวิจัยก็ไม่ได้มีแต่นักวิจัย หรือนักวิชาการเท่านั้นที่ทำได้ - ชุมชนก็เป็นผู้เชี่ยวชาญได้ด้วยเหมือนกัน!

ความปลอดภัย ในงานวิจัยโดยชุมชน

งานวิจัยโดยชุมชน สามารถเป็นกระบวนการที่ทรงพลังและมีประสิทธิภาพ แต่ก็มีความเสี่ยงต่างๆ ที่จะต้องพิจารณา.

บางครั้ง ผู้คนถูกคุกคาม หรือได้รับอันตรายเพียงจากการพูดคุยกันหรือขอข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับโครงการพัฒนาบริษัทเจ้าของโครงการ หรือรัฐบาลของตนเอง การคุกคามและอันตรายเหล่านี้อาจมาจากผู้คนหลายประเภท รวมถึง เจ้าหน้าที่รัฐ บริษัท กลุ่มผู้มีอิทธิพล หรือกลุ่มต่าง ๆ ในชุมชนเอง

ตัวอย่างด้านล่างคือประเภทความเสี่ยงต่าง ๆ ที่นักปกป้องสิทธิมนุษยชนทั่วโลกได้เผชิญ สิ่งเหล่านี้สามารถเกิดขึ้นได้กับทุกคนที่ทำงานเกี่ยวกับโครงการที่มีความอ่อนไหว:

- ถูกกล่าวหาว่า ‘ต่อต้านรัฐ’ ‘ต่อต้านศาสนา’ ‘ทำงานให้กับชาติมหาอำนาจตะวันตก’ สมาชิกของกลุ่มติดอาวุธฝ่ายตรงข้าม’ ‘ผู้ให้บริการทางเพศ’ ‘นักค้ามนุษย์’ ‘ทุจริต’
- ถูกแทรกแซงการเดินทาง การเขียน หรือการเข้าร่วมกลุ่มกับผู้อื่น
- ถูกข่มขู่ “หากคุณไม่หยุดทำกิจกรรม ลูกชายของคุณจะถูกจับกุม”

- ถูกใช้มาตรการการบริหารที่ทำให้การทำงานยุ่งยากมากขึ้น เช่น ข้อกำหนดให้ยื่นข้อมูลทางการเงิน สร้างความยากลำบากในการลงทะเบียนหรือลงทะเบียนใหม่ขององค์กร
- ถูกโจมตีการทำมาหากิน เช่น ทำให้ตงงาน หรือเสียโอกาสทางการศึกษา
- ถูกโจมตีทรัพย์สิน เช่น ทำให้เสียหาย หรือทำลายยานพาหนะ บ้าน หรือสำนักงาน
- ถูกกักขัง จับกุม จำคุก โดยอาจใช้ข้อกล่าวหาเท็จ ดำเนินคดีทางแพ่งหรือคดีทางอาญา หรือการหมิ่นประมาท
- ถูกทารุณ หรือ ซ่อมทรมาณ
- ถูกลักพาตัว หรือ ฆาตกรรม

**รายการนี้คัดมาจากหนังสือคู่มือด้านความปลอดภัยขององค์กร Frontline Defenders สำหรับข้อมูลเพิ่มเติม และแบบฝึกหัด (รวมถึงการวิเคราะห์ความเสี่ยงและภัยคุกคาม) โปรดดูที่ <http://bit.ly/HRDWorkbook>

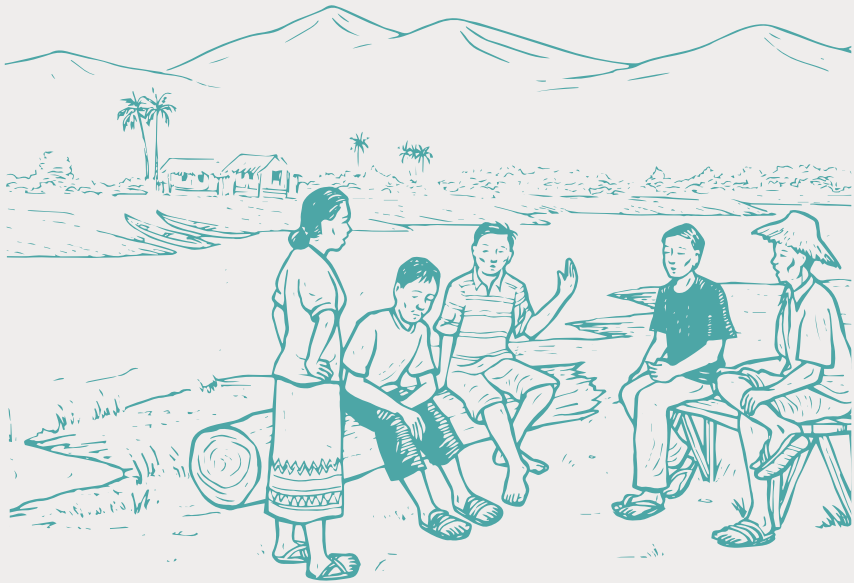
จากความเลื่องล่ำนี้ ทุกคนที่สนใจเข้าร่วมงานวิจัยโดยชุมชนควรได้รับข้อมูลเพื่อตัดสินใจอย่างรอบคอบว่าจะเข้าร่วมหรือไม่และอย่างไร อ่านเพื่อทำความเข้าใจภาพรวมกระบวนการวิจัยของชุมชนของคุณว่าจะเป็นอย่างไรมีได้ใน “ข้อควรรู้สำหรั้งานวิจัยโดยชุมชนเราเป็นผู้เชี่ยวชาญด้วยเหมือนกัน!” ซึ่งรวมอยู่ในชุดคู่มือนี้ ลองนึกถึงสถานการณ์ปัจจุบันในชุมชนของคุณ และประเมินโอกาสความเป็นไปได้ที่จะเกิดเหตุอันตรรายรุนแรงหากคุณเริ่มทำวิจัย และสิ่งทีอาจเกิดขึ้นในแต่ละขั้นตอนของกระบวนการวิจัย

หากมีความเสี่ยงสูง และการเข้าร่วมในงานวิจัยอาจทำให้ผู้คนตกอยู่ในอันตรรายร้ายแรง คุณอาจต้องหาวิธีการอื่น ๆ แทน ทั้งนี้สถานการณ์ด้านความปลอดภัยสามารถเปลี่ยนแปลงได้อย่างรวดเร็ว ดังนั้นคุณควรต้องประเมินสถานการณ์อย่างต่อเนื่องตลอดกระบวนการวิจัย

การประเมินสถานการณ์ความปลอดภัยเป็นเรื่องน่ากลัว แต่มีหลายวิธีที่ช่วยลดความเสี่ยงได้ ยกตัวอย่างเช่น หากจัดประชุมสมาชิกชุมชนอาจทำให้เจ้าหน้าที่รัฐสงสัยได้ การจัดประชุมควรคำนึงถึงข้อต่อไปนี้:

- เริ่มต้นด้วยการจัดการประชุมขนาดเล็กโดยมีผู้เข้าร่วมน้อยกว่า 5 คนที่ร้านอาหารในท้องถิ่น ร้านชา หรือร้านกาแฟ
- รวมตัวกันเพื่อสังสรรค์ ‘ปิกนิก’ หรือทำกิจกรรมอื่น ๆ ที่คนทั่วไปนิยมทำในแหล่งท่องเที่ยว เช่น น้ำตก สวนสาธารณะ หรือทะเลสาบ ที่อยู่ใกล้ชุมชน

- ปรับพิธีกรรมทางศาสนา หรือกิจกรรมที่ไม่ใช่ทางศาสนาแบบดั้งเดิมให้เป็นพื้นที่ให้สมาชิกชุมชนสามารถพบปะ และพูดคุยหาหรือเรื่องที่มีความละเอียดอ่อนได้โดยไม่เป็นที่น่าสงสัย

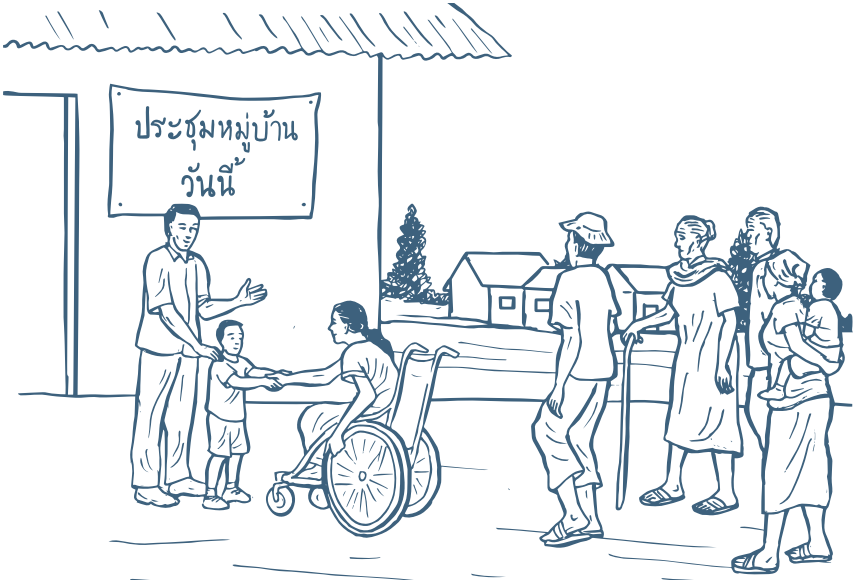

มีคำแนะนำเพิ่มเติมเกี่ยวกับวิธีลดความเสี่ยงในกล่องข้อความ “เตรียมพร้อม” ที่อยู่ในคู่มือ

กำหนดหัวข้องานวิจัยของคุณ

ขั้นตอนแรกของงานวิจัยโดยชุมชน คือ การที่ชุมชนเลือกหัวข้องานวิจัย พยายามให้ผู้คนมีส่วนร่วมให้มากที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้ ด้วยการประชุม หรือ พูดคุยกันหลาย ๆ กลุ่ม เพื่อปลุกความสนใจของชุมชน บอกกับสมาชิกชุมชนว่า งานวิจัยโดยชุมชนคืออะไร และอธิบายว่า**ชุมชนเป็นผู้ตัดสินใจ**ว่าจะวิจัยเกี่ยวกับอะไร ใช้วิธีการไหน และเมื่อได้ข้อค้นพบจากงานวิจัยแล้วจะทำอะไรต่อ

เมื่อคุณได้แนะนำกระบวนการวิจัยแก่ชุมชนแล้ว พยายามหาคำถามที่สำคัญที่สุดในการวิจัยจากการแสดงความคิดเห็น และบทสนทนาภายในชุมชนของคุณ ควรให้ ผู้หญิง เยาวชน ผู้พิการ และสมาชิกอื่น ๆ ของชุมชนที่ไม่ได้รับโอกาสและบทบาทเท่าที่ควร หรือไม่ได้เข้าร่วมกลุ่มสนทนาที่คล้าย ๆ กัน ได้เข้าร่วมกระบวนการนี้ด้วย คุณอาจต้องใช้วิธีการอื่น ๆ เพื่อให้แน่ใจว่า**ทุกคนได้มีส่วนร่วม**ในการพูดคุยสนทนา เช่น จัดกลุ่มสนทนาเฉพาะผู้หญิง หรือ เฉพาะเยาวชน

กิจกรรม

นกมองเห็นอะไรในหมู่บ้านของฉัน

วัตถุประสงค์:

เพื่อสำรวจประเด็นที่ชุมชนคิดว่ามีความสำคัญที่จะศึกษา และเพื่อค้นหาสิ่งที่ชุมชนเห็นว่าสำคัญและจำเป็นในการพัฒนาชุมชน

เวลา: 1 ถึง 2 ชั่วโมง

อุปกรณ์:

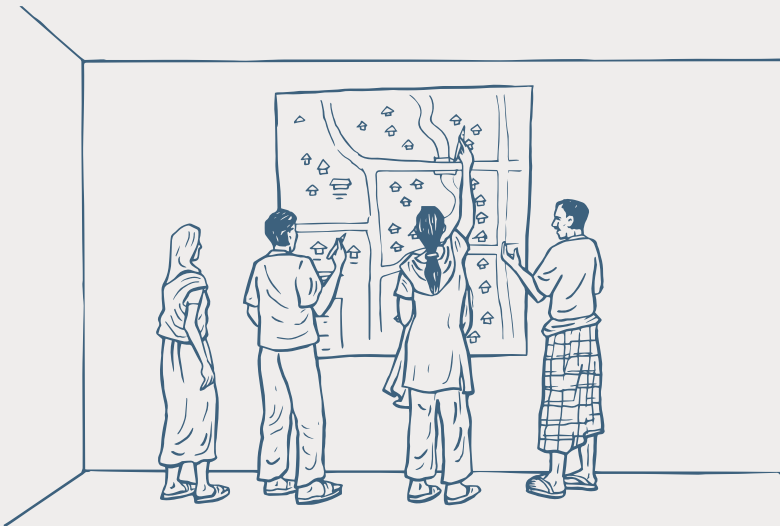
กระดาษขนาดใหญ่(ฟลิปชาร์ท) กระดาษโน้ตโพสต์อิท หรือกระดาษสี และเทปกาว ปากกา ปากกาเน้นคำ หรือเครื่องมือในการเขียนอื่น ๆ

ขั้นตอนกิจกรรม:

ส่วนที่ 1: ภาพมุมมองของชุมชนของฉัน

1. เชิญทุกคนในชุมชนมาร่วมกิจกรรมในสถานที่ที่สะดวกสำหรับทุกคน
2. อธิบายว่าจุดประสงค์ของการทำกิจกรรมนี้คือการระบุประเด็นที่สำคัญที่สุดที่ชุมชนกำลังเผชิญอยู่ และเป็นประเด็นที่ชุมชนต้องการเรียนรู้เพิ่มเติม
3. ให้ผู้เข้าร่วมจินตนาการว่าตัวเองเป็นคนที่กำลังบินอยู่บนท้องฟ้า และสามารถมองเห็นโครงร่าง รูปร่าง และกิจกรรมต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในชุมชน ขอให้ผู้เข้าร่วมกำหนดตำแหน่ง และทำเครื่องหมายทิศทาง (เหนือ ใต้ ตะวันออก ตะวันตก) หรือสถานที่ที่สำคัญในหมู่บ้าน เช่น ต้นไม้ใหญ่ ภูเขา หรือศูนย์กลางชุมชน บนพื้นดิน หรือกระดาดฟลิปชาร์ต อาจวาดแผนที่บนภาคพื้นดินก่อน แล้วจึงค่อยคัดลอกลงบนกระดาด

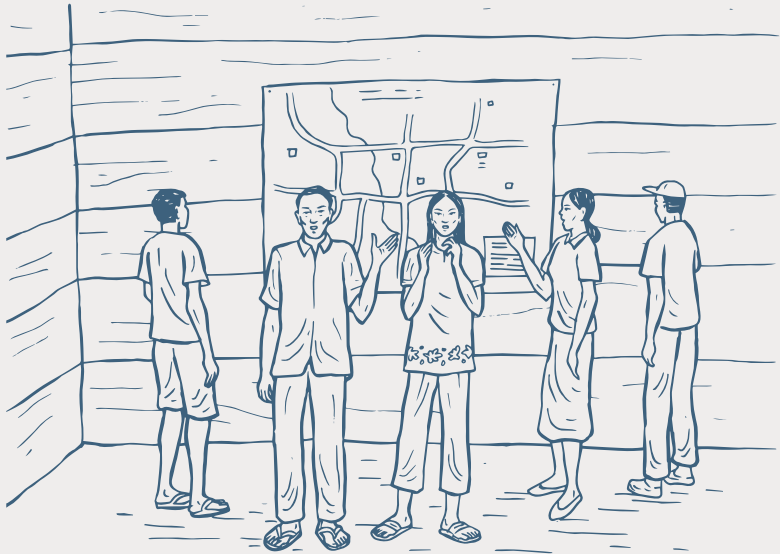

- 4 ใช้ทิศหรือสถานที่สำคัญในหมู่บ้านเป็นตัวกำหนด แล้ววาดขอบเขตของหมู่บ้าน วาดถนน และลำธารหรือแม่น้ำต่าง ๆ ที่ไหลผ่านหมู่บ้าน (ขั้นตอนที่ 3 และ 4 จะใช้เวลาประมาณ 10-15 นาที แจ้งเตือนผู้เข้าร่วมว่าสามารถวาดแผนที่คร่าว ๆ ได้ และไม่จำเป็นต้องวาดแผนที่สวยงาม!)
- 5 ให้ผู้เข้าร่วมระบุสถานที่สำคัญและใช้ประโยชน์ร่วมกัน เช่น โรงเรียน แหล่งน้ำดื่ม โรงพยาบาล สถานที่ทางศาสนา สะพาน ที่หลบภัย ธรรมชาติ เป็นต้น
- 6 ถามผู้เข้าร่วมว่าในชุมชนมีกลุ่มชาติพันธุ์ และกลุ่มศาสนาที่แตกต่างกันอยู่ในหมู่บ้านหรือใกล้กับหมู่บ้านหรือไม่ มีคนกลุ่มอื่น ๆ อีกหรือไม่ เขียนประเด็นเหล่านี้ลงในแผนที่โดยตรง หรือเขียนประเด็นต่าง ๆ ลงบนกระดาษโน้ตโพสต์อิท แล้วติดลงบนแผนที่

ส่วนที่ 2: ระบุหัวข้อวิจัยของเรา

- 7 ตอนนี้คุณได้ภาพมุมมองของชุมชนแล้ว ให้แบ่งผู้เข้าร่วมออกเป็นกลุ่มเล็กประมาณกลุ่มละ 5 คน ให้แต่ละกลุ่มพูดคุยหารือกันเพื่อระบุปัญหาหรือความท้าทายต่าง ๆ ที่พวกเขา กำลังเผชิญอยู่คืออะไร เช่น สูญเสียการเข้าถึงที่ดิน ขาดแคลนน้ำ ความรุนแรงภายในครอบครัว โรงเรียนไม่เพียงพอ เป็นต้น ขึ้นอยู่กับว่าคุณต้องการจะตอบโต้ต่อโครงการพัฒนาที่มีอยู่แล้วหรือคุณสนใจที่จะสร้างโครงการพัฒนาด้วยตนเอง ลองตั้งคำถามต่อไปนี้กับทุกกลุ่ม:
  - ก. คุณมีความกังวลเกี่ยวกับชุมชนของเราในเรื่องใดบ้าง
  - ข. ปัญหาใดที่หากได้รับการแก้ไขจะช่วยพัฒนาคุณภาพชีวิตในชุมชนของเรา
  - ค. ปัญหาและสิ่งขัดขวางอะไรบ้างภายในชุมชนที่เราสามารถแก้ไขได้ เพื่อให้ทุกคนกลุ่มต่าง ๆ ในชุมชนของเรามีความสุขมากขึ้น หรือมีสุขภาพดีขึ้น
- 8 หลังจากพูดคุยหารือกันในกลุ่มแล้ว ให้ผู้เข้าร่วมวาดภาพแนวความคิดของพวกเขา หรือเขียนแนวความคิดของพวกเขาลงบนกระดาษหรือกระดาษโพสต์อิท แล้วติดแนวความคิดเหล่านี้ลงบนแผนที่ของชุมชน
- 9 ให้ผู้เข้าร่วมเลือกประเด็นหรือปัญหาที่มีร่วมกันหลัก ๆ มา 1 ถึง 3 ข้อ ให้ช่วยกันคิดว่าประเด็นหรือปัญหาเหล่านี้ส่งผลต่อชุมชนอย่างไร และจะเกิดอะไรขึ้นหากปัญหาเหล่านี้ได้รับการแก้ไขแล้ว ชวนผู้เข้า

ร่วมเสนอและแลกเปลี่ยนความคิดเห็นในกลุ่มใหญ่

หาโอกาสสมัครเขียนประเด็นหรือปัญหาเหล่านี้ลงบนกระดาษ แล้วตีคว่ำไว้ข้างๆ แผนที จากนั้นถามคำถามเกี่ยวกับประเด็นสำคัญที่ระบุไว้แต่ละข้อดังนี้:

ก. ปัญหานี้สร้างผลกระทบอะไรในชุมชนของเรา

ผลกระทบมักเป็นสิ่งที่ผู้คนสามารถมองเห็น ได้ยิน และสัมผัสได้ว่าเป็นส่วนหนึ่งของปัญหา

ข. สาเหตุโดยตรงของปัญหานี้คืออะไร

สาเหตุมักเป็นสิ่งที่ไม่สามารถมองเห็น หรือถูกซ่อนไว้และทำให้เกิดปัญหา กล่าวอีกอย่างหนึ่ง สถานการณ์ใดที่ส่งเสริมให้เกิดปัญหา

ค. ต้นเหตุใดที่เราจำเป็นต้องเปลี่ยนแปลง

ต้นเหตุ เป็นเหตุผลหลักที่ทำให้เกิดสถานการณ์ที่ก่อให้เกิดปัญหา คุณสามารถระบุต้นเหตุได้มากกว่าหนึ่งต่อหนึ่งสถานการณ์ ต้นเหตุใดสำคัญที่สุดที่ชุมชนจะต้องเปลี่ยนเพื่อแก้ไขปัญหา

ง. เราต้องใช้ข้อมูลใดบ้างเพื่อแก้ปัญหานี้

ตัวอย่าง ปัญหาการขาดแคลนอาหารในชุมชนแห่งหนึ่ง:

ผลกระทบ

- เด็ก ๆ ในชุมชนของเราจะเป็นโรคขาดสารอาหาร
- รายได้ของสมาชิกชุมชนลดลง

สาเหตุโดยตรง

- จับปลาในแม่น้ำได้น้อยลง

ต้นเหตุ

- ชุมชนใกล้เคียงเข้ามาจับปลาในพื้นที่ของเรา
- มีการสร้างเขื่อนขวางชุมชนใกล้เคียง
- ไม่มีการศึกษาและประเมินผลกระทบของเขื่อนที่จะเกิดต่อชุมชนของเราที่ในตอนที่เราเสนอโครงการและก่อสร้างเขื่อน

10

ให้ผู้เข้าร่วมเขียนประเด็นปัญหาที่สำคัญลงในกระดาษฟลิปชาร์ต และคำตอบสำหรับคำถามข้างต้น ปรีกษากันว่าประเด็นอะไรที่คุณต้องการจะศึกษาและตรวจสอบในงานวิจัยโดยชุมชนของคุณ เจาะจงหัวข้อให้ชัดเจนด้วยการพิจารณาส่วนต่าง ๆ ของปัญหา ทั้งผลกระทบ และต้นเหตุปัญหาที่คุณต้องการจะแก้ไข

** กิจกรรมนี้ดัดแปลงมาจาก แผนที่สังคัม ของ Action Aid's Networked Tools และแบบฝึกหัด “ค้นหาปัญหา” จาก MobLab's Campaign Accelerator Toolkit สามารถดูคู่มือนี้ได้ที่นี่:

<http://bit.ly/ActionAidNetworkedToolboxMap>

<http://bit.ly/MobLabCampaignAcceleratorDefine>

โปรดจำไว้ว่า ธนาคารเพื่อการพัฒนา เจ้าของโครงการ หรือรัฐบาล อาจมีความคิดเห็นและมุมมองที่แตกต่างออกไปต่อหัวข้อที่คุณระบุ! คุณสามารถให้ข้อมูลหรือทำทนายความความคิดเห็นของพวกเขาได้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งหากมุมมองของพวกเขาไม่ถูกต้อง หรือไม่สมบูรณ์ ตัวอย่างเช่น ถ้าชุมชนกำลังทำวิจัยผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อมและสิทธิมนุษยชนจากโครงการที่กำลังเกิดขึ้นหรืออาจจะเกิดขึ้น ชุมชนสามารถส่งข้อค้นพบจากงานวิจัยเพื่อเพิ่มเติมข้อมูลที่ขาดหายไปที่ไม่ถูกรวมไว้ หรือที่ไม่ถูกต้องจาก ‘เอกสารทางการ’ ของรัฐบาล บริษัท หรือธนาคาร

ประสบการณ์จากงานวิจัยโดยชุมชน:

เรื่องของ เมล่า

สวัสดีค่ะฉันชื่อ เมลล่า! ฉันเป็นผู้นำการเคลื่อนไหวในชุมชนจากประเทศซิมบับเว ตลอดแปดปีที่ผ่านมา ดิฉันทำงานกับชุมชนต่าง ๆ ทั่วทั้งแอฟริกาเพื่อส่งเสริมความโปร่งใสในอุตสาหกรรมเหมืองแร่ และการสกัดทรัพยากรธรรมชาติ ฉันได้ฝึกอบรมและสนับสนุนชุมชนเพื่อทำงานวิจัยของพวกเขาเอง และเพื่อทำความเข้าใจข้อท้าทายของการพัฒนาที่พวกเขากำลังเผชิญอยู่ ดิฉันเชื่อว่างานวิจัยโดยชุมชนเป็นเครื่องมือที่มีประสิทธิภาพซึ่งช่วยให้ชุมชนสามารถแบ่งปันเรื่องราวของพวกเขา และตระหนักถึงการเปลี่ยนแปลงที่พวกเขาต้องการจะเห็น

ฉันเริ่มทำงานวิจัยโดยชุมชนครั้งแรกผ่านการทำวิจัยในชุมชนของตนเองในพื้นที่มารังเก (Marange) ทางตะวันออกของซิมบับเว ใน พ.ศ. 2549 มีการค้นพบว่า มีแหล่งเพชรในพื้นที่ของเรา ซึ่งนำไปสู่การขุดเหมืองที่ส่งผลให้เกิดการละเมิดสิทธิมนุษยชนมากมาย ตลอดกระบวนการงานวิจัยโดยชุมชน เราต้องการทำความเข้าใจร่วมกันถึงรากฐานของปัญหาต่าง ๆ ขั้นตอนหนึ่งที่สำคัญในกระบวนการคือการช่วย

เมลล่าเนีย ชิพอนดา (Mela Chiponda) มาจากชุมชนมารังเก ในประเทศซิมบับเว เธอเป็นผู้ประสานงานรณรงค์ระดับภูมิภาคของ องค์กร Womin ที่ทำงานเพื่อความเป็นธรรมทางเพศในอุตสาหกรรมเหมืองและการสกัดของแอฟริกา เพื่อสร้างทางเลือกที่ผู้หญิงเป็นศูนย์กลาง มีความยุติธรรมต่อระบบนิเวศท่ามกลางการพัฒนาแบบทำลายล้าง เมลล่าเป็นผู้ก่อตั้งและอดีตผู้ประสานงานของกองทุน Chiadazwa Community

เมลล่าเป็นสมาชิกของโครงการ Global Advocacy Team ของ IAP ซึ่งเป็นการรวมตัวกันของนักเคลื่อนไหวในชุมชนที่มีประสบการณ์ส่วนตัวเกี่ยวกับโครงการพัฒนา เพื่อดำเนินงาน

กันหาหัวข้อและตกลงกันว่าจะวิจัยเรื่องอะไร ในมารังเก พวกเราพูดคุยหารือกันว่าเราสูญเสียที่ดิน ทรัพยากร และการดำรงวิถีชีวิตให้กับบริษัทต่าง ๆ ที่ดำเนินธุรกิจท่าเหมืองไปได้ได้อย่างไร เมื่อพวกเราคุยกัน เราจึงตระหนักว่าหากเราไม่สามารถหยุดบริษัทเอกชนจากการบังคับยึดที่ดินของพวกเราได้ พวกเราก็ไม่สามารถปกป้องทรัพยากร และวิถีการดำรงชีวิตของพวกเราไว้ได้ พวกเราจึงสรุปว่าการแย่งยึดที่ดินเป็นต้นเหตุของปัญหา

บางครั้งมันอาจไม่ใช่นักที่จะระบุปัญหาหลักได้ในทันที คุณต้องมีความยืดหยุ่น และปรับเปลี่ยนงานวิจัยให้สอดคล้องกับสิ่งที่ผู้คนตอบคำถาม ตัวอย่างเช่น ในชุมชนหนึ่ง ตอนแรกพวกเราเชื่อว่าการแย่งยึดที่ดินนั้นเป็นปัญหาหลัก แต่ในระหว่างกระบวนการวิจัยนั้น พวกเราได้ตระหนักว่าทุกคนกำลังพูดถึงการสูญเสียแหล่งน้ำ พวกเราจึงคิดได้หลังจากนั้นว่านี่คือปัญหาหลักที่ชุมชนต้องการชี้ให้เห็น และพวกเราต้องแน่ใจว่ารายงานการวิจัยของเราสะท้อนให้เห็นถึงปัญหาหลักนั้น

ในพื้นที่มารังเก ทีมวิจัยของเราประกอบไปด้วยเยาวชนในท้องถิ่นจำนวน 7 คน แต่ในชุมชนอื่นๆ ผู้นำชุมชน และผู้นำการเคลื่อนไหวรวมตัวกันเพื่อนำทีมงานวิจัย พวกเราทำการสำรวจโดยการสอบถามผู้คนในกลุ่มเล็กๆ และกระตุ้นให้ผู้หญิงแสดงความคิดเห็น หากไม่มีผู้หญิงเข้าร่วมหรือผู้หญิงไม่แสดงความคิดเห็น

วิจัยโดยชุมชน และขับเคลื่อนชุมชนของพวกเขาไปสู่การเปลี่ยนแปลงกระบวนการของการพัฒนา อ่านรายงานของพวกเขาที่:

bit.ly/backtodevelopment

แบบสำรวจที่ใช้ในงานวิจัยของเมลา พัฒนาโดย Global Advocacy Team ซึ่งรวมไว้ในคู่มือชุดนี้

ซิมบับเว

“ บางครั้งมันอาจไม่ใช่นักที่จะระบุปัญหาหลักได้ในทันที

“ วันนี้ชาวบ้านมารังเก ทำให้เสียงสะท้อนปัญหาของพวกเขาถูกรับฟัง

ในกลุ่ม เราก็คงตั้งวงสนทนาครั้งที่สองโดยให้สัมภาษณ์ผู้หญิงเข้าร่วม เราเริ่มการสนทนากลุ่มด้วยการอธิบายเหตุผลของเบื้องหลังที่มาในการทำวิจัย และแจ้งให้ผู้เข้าร่วมทราบว่าพวกเขาไม่มีสิทธิถอนตัวหากพวกเขาารู้สึกไม่สบายใจ หรืออาจไม่ปลอดภัยในระหว่างร่วมกระบวนการ มีอยู่ครั้งหนึ่งระหว่างการสนทนากลุ่มในมาริงเก กลุ่มทหารติดอาวุธจากกองทัพในพื้นที่ได้เข้ามาที่ประชุมของเรา และฟังว่าพวกเราพูดคุยกันเรื่องอะไร ปรากฏว่าสมาชิกชุมชนกลับไม่กลัวการถูกคุกคามนั้น ผู้เข้าร่วมคนหนึ่งกล่าวว่า “ตราบดีที่สิ่งที่พวกเราพูดเป็นความจริง พวกเราจะไม่ยอมแพ้ต่อการต่อสู้เพื่อผืนดินและวิถีการดำรงชีวิตของเรา”

แบบสำรวจที่พวกเราใช้ในตอนนั้นไม่ได้ถูกออกแบบมาให้มีความยืดหยุ่น และไม่เอื้อให้ชุมชนเล่าเรื่องราวของพวกเขาได้ ไม่มีแม้คำถามที่ถามแบบเจาะจงอยู่ในแบบสำรวจ การพูดคุยหรือในกลุ่มเล็กๆ จึงช่วยให้เราได้รับข้อมูลที่สมบูรณ์ซึ่งพวกเราได้วิเคราะห์จากคำตอบในแบบสำรวจ พวกเรายังได้สัมภาษณ์แบบตัวต่อตัวกับคนที่ไม่สะดวกใจที่จะคุยในกลุ่มอีกด้วย การรวบรวมมุมมองความ

คิดของทุกคนในชุมชนเป็นสิ่งสำคัญ และพวกเราได้ให้ความสำคัญกับทุกคนที่ได้รับผลกระทบจากการทำเหมืองเพชรและผู้ถูกขับไล่ออกจากพื้นที่

งานวิจัยโดยชุมชนที่เราได้ดำเนินการในพื้นที่มารังเก ทำให้การต่อสู้ของชุมชนของเราแข็งแกร่งขึ้นและเป็นเครื่องมือในการจัดการชุมชนที่มีประสิทธิภาพทำให้ชุมชนสามารถแสดงออกไปในแนวทางเดียวกัน วันนี้ผู้คนในมารังเก ไม่มีความหวาดกลัวที่จะพูดถึงปัญหาของพวกเขาเกี่ยวกับเหมืองเพชรอีกต่อไปและไม่กลัวที่จะตั้งคำถามกับรัฐบาล เพราะชุมชนเป็นเจ้าของกระบวนการและงานวิจัยนี้ พวกเขาทำให้เสียงสะท้อนปัญหาของพวกเขาถูกรับฟัง

คำถาม เพื่อการอภิปราย:

1. ชุมชนมารังเกทำอะไรจึงสามารถระบุประเด็นที่สำคัญที่สุดสำหรับทำวิจัยได้
2. ทีมวิจัยได้เผชิญกับความท้าทายอะไรในขณะที่ดำเนินการวิจัย และพวกเขาตอบสนองต่อความท้าทายอย่างไร
3. ชุมชนมีมาตรการอะไรที่ใช้จำกัดและจัดการความกังวลในด้านความปลอดภัย

ใครจะเข้ามา มีส่วนร่วมใน งานวิจัยของคุณ

- 23 ใครจะร่วมทีมวิจัยของคุณบ้าง
- 26 **เตรียมพร้อม:** สร้างแผนด้านความปลอดภัย
- 27 ใครคือพันธมิตร
กลุ่มเป้าหมาย และผู้มีอำนาจ
- 29 **กิจกรรม:** หาพันธมิตร

ยอดเยี่ยมมากที่คุณสามารถกำหนดหัวข้องานวิจัยของคุณได้! งานวิจัยโดยชุมชนคือการทำงานร่วมกันของคนทั้งชุมชน การจัดตั้งกลุ่มเพื่อทำหน้าที่เป็นทีมวิจัยและเก็บรวบรวมข้อมูลจากสมาชิกชุมชนอื่น ๆ เป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่ง คุณสามารถตัดสินใจร่วมกันว่าจะใช้แนวทางการวิจัยแบบไหน แบ่งบทบาทหน้าที่หาเครื่องมือที่ต้องการ และตั้งกรอบเวลาที่เหมาะสมเพื่อทำงานวิจัยของคุณให้สำเร็จ

ใครจะร่วมทีมวิจัย ของคุณบ้าง

ติดต่อสมาชิกชุมชนเพื่อแจ้งให้ทราบถึงการสร้างทีมวิจัย คัดเลือกสมาชิกทีมของคุณแต่เนิ่น ๆ เพื่อให้พวกเขาสามารถเข้าร่วมเป็นส่วนหนึ่งในการตัดสินใจสำคัญได้ มองหาคนที่สนใจในหัวข้องานวิจัย มุ่งมั่นกับวัตถุประสงค์ของโครงการ และคนที่เป็นตัวแทนของกลุ่มที่หลากหลายของชุมชน ตัวอย่างเช่น คุณอาจต้องคิดว่าสมาชิกในทีมแต่ละคนมีความสามารถที่จะสนับสนุนการวิจัยได้อย่างไร รวมถึงการเข้าร่วมการประชุม และการทำกิจกรรมต่าง ๆ หรือเป็นคนที่สามารถสื่อสารภาษาอื่น ๆ ที่ใช้ในชุมชนได้

สมาชิกทีมวิจัยจะเป็นผู้นำเสนอแลกเปลี่ยนข้อมูลงานวิจัยกับสมาชิกทั้งหลายในชุมชน เป็นคนถามคำถาม และวิเคราะห์ข้อมูลที่รวบรวมมาได้ ทีมวิจัยจึงควรเป็นตัวแทนจากกลุ่มต่างๆที่หลากหลายนในชุมชน โดยเฉพาะคนที่มักไม่ได้รับโอกาส และบทบาทเท่าที่ควร และสมาชิกควรมีสัดส่วนที่สมดุลกันระหว่างผู้ชายและผู้หญิง

จำนวนของสมาชิกทีมขึ้นอยู่กับขอบเขตของงานวิจัย แต่มักจะต้องการอย่างน้อย 10 คน อาจรวมตัวแทนจากองค์กรพัฒนาเอกชน (NGO) กลุ่มภาคประชาสังคม และสมาชิกในชุมชนเข้าด้วยกันในทีม อย่างไรก็ตาม สมาชิกส่วนใหญ่ของทีมควรจะมาจกคนในชุมชน

คุณสามารถใช้เครื่องมือ เช่น ตารางด้านล่างในการทำรายชื่อเพื่อคัดเลือกสมาชิกของทีมวิจัย โดยคิดอย่างรอบคอบว่าคุณสมบัติเฉพาะของผู้สมัครตรงตามเกณฑ์ของคุณอย่างไร:

คุณสมบัติ	อเล็กซ์	สเรมอน	อุมิดา
ความสนใจร่วมกัน	ประเด็นเกี่ยวกับการประมง	ผลกระทบต่อผู้หญิง	บทบาทของเยาวชน
ความมุ่งมั่น	พร้อมที่จะพูดคุยกับชุมชนของเขา	มีความมุ่งมั่นอย่างมากกับทั้งกระบวนการ	มีภาระกิจรับผิดชอบอยู่แล้วมากมาย
ความสามารถ	มีความสามารถในการเขียนและวาดภาพได้ดี	สามารถนำกลุ่มได้โดยมุ่งเป้าที่ผู้หญิง	มีความสามารถในด้านคอมพิวเตอร์และเทคโนโลยี
ตัวแทนความหลากหลาย	สามารถพูดภาษาท้องถิ่นได้	เป็นตัวแทนกลุ่มของผู้หญิง	เป็นตัวแทนของกลุ่มเยาวชน
ไว้วางใจได้หรือไม่	ได้	ได้	ได้
หมายเหตุ	อดีตพนักงานของ NGO	--	สามารถช่วยทีมด้านข้อมูลข่าวสาร

การคุยกันภายในทีมเพื่อทำความเข้าใจว่าเพราะอะไรงานวิจัยนี้จึงเกิดขึ้น อะไรคือสิ่งชุมชนปรารถนาที่จะบรรลุเป้าหมายด้วยการทำวิจัย และบทบาท หน้าที่ของสมาชิกในทีมแต่ละคนคืออะไร ค้นหาว่ามีสิ่งใดที่จะเป็นอุปสรรคขัดขวางการมีส่วนร่วมอย่างเต็มที่ แต่ละคนต้องการการฝึกฝนหรือการสนับสนุนอะไรอีกบ้าง

สมาชิกของทีมควรรู้สึกสะดวกใจที่จะติดต่อสื่อสาร และสามารถสัมภาษณ์ผู้เข้าร่วมวิจัยทั้งแบบตัวต่อตัว ในกลุ่มเล็ก รวมทั้งในการประชุมขนาดใหญ่ของชุมชน

โปรดจำไว้ว่า แท้จริงแล้วการวิจัยคือ**การแลกเปลี่ยนข้อมูล** ดังนั้นสมาชิกทีมแต่ละคนควรทำความเข้าใจแผนการพัฒนาของชุมชน หรือข้อมูลเกี่ยวกับโครงการพัฒนาที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัยที่ทำอยู่

ชาวบ้านอาจเรียนรู้เกี่ยวกับหัวข้องานวิจัยเป็นครั้งแรกจากทีมวิจัยก็ได้ ดังนั้นทีมวิจัยควรเตรียมตัวให้พร้อมที่จะอธิบาย และแลกเปลี่ยนข้อมูลที่คุณรู้หลังจากการสัมภาษณ์ จะช่วยให้คุณบันทึกข้อมูลถูกต้องตามระดับความรู้ของผู้เข้าร่วมได้อย่างแม่นยำ

สร้างแผนความปลอดภัย

ทีมวิจัยของคุณควรประเมินความเสี่ยงทั้งหมดที่อาจเกิดขึ้น และวางแผนลดความเสี่ยงก่อนเริ่มทำการวิจัย ในการสรรหานักวิจัยนั้นให้อธิบายความเสี่ยงที่พวกเขาอาจต้องเผชิญ แล้วทำการวิเคราะห์ความเสี่ยงและภัยคุกคามร่วมกัน จากนั้นถามพวกเขาว่าพวกเขายังคงต้องการที่จะเข้าร่วมการวิจัยหรือไม่

ควรวิเคราะห์ความเสี่ยงที่ผู้เข้าร่วมวิจัยอาจต้องเผชิญด้วย และระบุวิธีการบรรเทาความเสี่ยงเหล่านี้ ตัดสินใจว่าจะให้ข้อมูลกับผู้เข้าร่วมวิจัยอย่างไร เพื่อให้ทุกคนที่มีส่วนเกี่ยวข้องตระหนักถึงวิธีการลดความเสี่ยง

***คู่มือด้านความปลอดภัยจาก Front Line Defenders:
<http://bit.ly/SecurityPlanFrontLineDefenders>
สามารถช่วยในการสร้างแผนความปลอดภัยของคุณ*

ใครคือพันธมิตร กลุ่มเป้าหมาย และผู้มีอิทธิพล?

ตอนนี้คุณเลือกหัวข้องานวิจัยกับชุมชน และรวบรวมทีมวิจัยแล้ว คุณจำเป็นต้องระบุตัวพันธมิตร ผู้มีอิทธิพล และกลุ่มเป้าหมาย

พันธมิตร คือ คนที่สามารถช่วยเหลือในงานวิจัยของคุณด้วยวิธีการต่าง ๆ ชาวบ้านในชุมชนของคุณอาจจะงานยุ่ง หรืออาจไม่มีเวลาเข้าร่วมในทุก ๆ ขั้นตอนของกระบวนการวิจัย ในกรณีเช่นนี้ การติดต่อเพื่อขอความช่วยเหลือจากพันธมิตรแนวร่วม เช่น นักเรียนนักศึกษา และกลุ่มประชาสังคมในท้องถิ่น อาจช่วยเหลือคุณได้เป็นอย่างมาก

ตัวอย่างเช่น นักเรียนนักศึกษา สามารถช่วยเหลือทางด้านเทคนิคเพื่อออกแบบเครื่องมือในการวิจัยได้ หรือช่วยสร้างระบบการจัดการข้อมูลวิจัย **คุณอาจขอคำ**

ปรึกษาและความช่วยเหลือจากชุมชนที่เคยทำงานวิจัยโดยชุมชนมาแล้วก็ได้หรือติดต่อชุมชนอื่น ๆ ที่ได้รับผลกระทบจากโครงการ บริษัท หรือธนาคารที่คล้ายกัน หากประเมินแล้วว่าปลอดภัยคุณอาจติดต่อกับนักวิชาการหรือเจ้าหน้าที่รัฐเพื่อขอให้ช่วยวิเคราะห์ผลของการวิจัย และช่วยระบุข้อค้นพบหลัก รวมทั้งแนวโน้มจากข้อมูลงานวิจัยได้ พันธมิตรอื่น ๆ เช่นองค์กรภาคประชาสังคม และกลุ่มศิลปินอาจช่วยในการนำเสนอข้อมูลผลงานวิจัยในรูปแบบแผนภูมิ การเขียนรายงาน หรือวิดีโอได้

ผู้มีอิทธิพล คือ ผู้ที่สามารถสร้างผลกระทบหรือควบคุมสถานการณ์ที่เกี่ยวข้องกับหัวข้อการวิจัยของคุณ ผู้มีอิทธิพลอาจรวมถึงเจ้าของโครงการพัฒนา บุคคลหรือบริษัทที่ให้อุปสรรคสำหรับการทำธุรกิจ องค์กรสื่อ เจ้าหน้าที่รัฐในท้องถิ่น หรือสมาชิกของรัฐบาล หากคุณตั้งเป้าหมายให้งานวิจัยโดยชุมชนของคุณช่วยให้การรณรงค์ประสบความสำเร็จ ผู้มีอิทธิพลเหล่านี้ก็จะนับเป็น **กลุ่มเป้าหมาย** ของงานวิจัยของคุณอีกด้วย

ควรคิดและวางแผนว่าคุณต้องการจะสื่อสารและสร้างความสัมพันธ์กับกลุ่มเป้าหมายของคุณอย่างไรเพื่อให้งานวิจัยของคุณสร้างผลกระทบให้ได้มากที่สุด คุณอาจติดต่อผู้มีอำนาจในการตัดสินใจและเจ้าหน้าที่ที่อาจมีข้อมูลเกี่ยวกับหัวข้องานวิจัยของคุณ หากการติดต่อนั้นปลอดภัยสำหรับชุมชน และไม่ส่งผลเสียต่อกองงานวิจัยหรือการรณรงค์ของชุมชน ลองค้นหาว่าอะไรที่จะมีอิทธิพลต่อพวกเขา และตัดสินใจล่วงหน้าว่าคุณต้องการจะติดต่อสื่อสารและสร้างความสัมพันธ์กับพวกเขาอย่างไร ขอย้ำอีกครั้งว่า หากปลอดภัย อาจขอนัดหมายเข้าพบพูดคุย หรือโทรศัพท์แจ้งให้พวกเขาทราบเกี่ยวกับงานวิจัย หากคุณมีความสัมพันธ์ที่ดีกับพวกเขา ลองถามพวกเขาว่าคำถามประเภทใดที่พวกเขาต้องการคำตอบจากงานวิจัยโดยชุมชน องค์กรประชาสังคมในระดับท้องถิ่น ระดับชาติ และระหว่างประเทศสามารถให้ข้อมูลเพิ่มเติมเกี่ยวกับงานวิจัยได้ และเมื่องานวิจัยเสร็จสิ้นแล้ว ให้เขียน**อธิบายรายละเอียดข้อมูล**เพื่อให้สามารถเข้าถึงกลุ่มเป้าหมาย และผู้มีอำนาจในการตัดสินใจ

ในขณะที่ติดต่อกับพันธมิตร ผู้มีอิทธิพล และกลุ่มเป้าหมาย ให้ปรึกษากันว่าจะให้ข้อมูลที่ชัดเจน และเข้าใจง่าย จัดเก็บบันทึกข้อมูลการสื่อสารเหล่านี้ อย่างระมัดระวัง เก็บรักษาข้อมูลบันทึกการประชุมและการสนทนาไว้เป็นลายลักษณ์อักษร

กิจกรรม

หาพันธมิตร

วัตถุประสงค์:

เพื่อค้นหาและกำหนดตำแหน่งแห่งที่ของกลุ่มพันธมิตร ผู้มีอิทธิพล และกลุ่มเป้าหมายสำหรับงานวิจัยโดยชุมชนของคุณ

เวลา: 60-90 นาที

เครื่องมือ:

กระดาษฟลิปชาร์ต ปากกาเน้นคำ กระดาษสี หรือกระดาษโพสต์อิท

ขั้นตอนกิจกรรม

ก่อนทำกิจกรรมนี้ ให้เตรียมกระดาษฟลิปชาร์ตตามตารางดังต่อไปนี้:

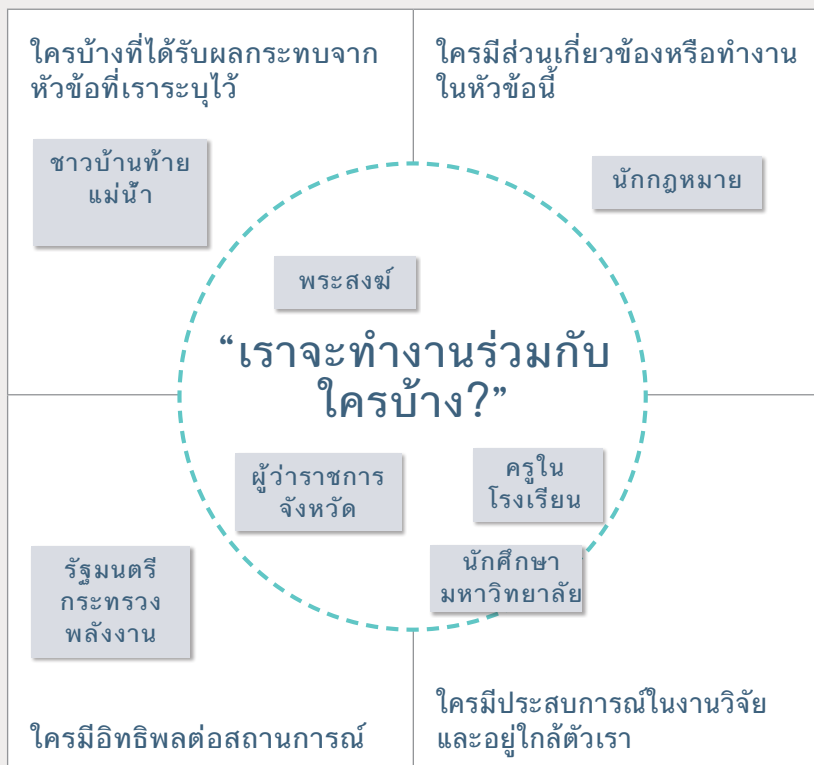
ใครบ้างที่ได้รับผลกระทบจากหัวข้อที่เราระบุไว้	ใครมีส่วนเกี่ยวข้องในหัวข้อนี้
ใครมีอิทธิพลต่อสถานการณ์	ใครมีประสบการณ์ในงานวิจัยและอยู่ใกล้ตัวเรา

- 1 ให้ผู้เข้าร่วมทุกคนอ่านคำถามแต่ละข้ออย่างถี่ถ้วนและช่วยกันคิดคำตอบ เขียนชื่อของแต่ละคน หรือแต่ละองค์กรลงบนกระดาษสี หรือกระดาษโพสต์อิทตามคำถามที่ได้ระบุไว้ บุคคลเหล่านี้อาจเป็นรัฐบาล ประชาสังคม บริษัท หรือธนาคาร นักลงทุน หรืออื่น ๆ ในส่วนคำถามเกี่ยวกับ “ผู้มีอิทธิพล” ให้คิดว่าบุคคลนี้ หรือองค์กรนี้มีอำนาจ หรือทรัพยากรที่สามารถเปลี่ยนแปลงสถานการณ์ได้หรือไม่ อาจด้วยการบังคับใช้กฎหมายที่มีอยู่ หรือเจรจาต่อรองแทนคุณ หากพวกเขาลงมือทำอะไรก็ตามแล้วทำให้สถานการณ์เปลี่ยนไป พวกเขาก็คือ ผู้มีอิทธิพล
- 2 ตัดกระดาษสี หรือกระดาษโพสต์อิทที่เขียนชื่อต่างๆไว้ บนกระดาษฟลิปชาร์ต ดูตัวอย่างดังต่อไปนี้:

<p>ใครบ้างที่ได้รับผลกระทบจากหัวข้อที่เราระบุไว้</p> <div style="text-align: center; margin-top: 20px;"> <div style="border: 1px solid gray; padding: 5px; width: fit-content; margin: 0 auto;">ชาวบ้านท้ายแม่น้ำ</div> <div style="border: 1px solid gray; padding: 5px; width: fit-content; margin: 10px auto;">พระสงฆ์</div> </div>	<p>ใครมีส่วนเกี่ยวข้องหรือทำงานในหัวข้อนี้</p> <div style="text-align: center; margin-top: 20px;"> <div style="border: 1px solid gray; padding: 5px; width: fit-content; margin: 0 auto;">นักกฎหมาย</div> </div>
<p>ใครมีอิทธิพลต่อสถานการณ์</p> <div style="text-align: center; margin-top: 20px;"> <div style="border: 1px solid gray; padding: 5px; width: fit-content; margin: 0 auto;">ผู้ว่าราชการจังหวัด</div> <div style="border: 1px solid gray; padding: 5px; width: fit-content; margin: 10px auto;">รัฐมนตรีกระทรวงพลังงาน</div> </div>	<p>ใครมีประสบการณ์ในงานวิจัยและอยู่ใกล้ตัวเรา</p> <div style="text-align: center; margin-top: 20px;"> <div style="border: 1px solid gray; padding: 5px; width: fit-content; margin: 0 auto;">นักศึกษามหาวิทยาลัย</div> <div style="border: 1px solid gray; padding: 5px; width: fit-content; margin: 10px auto;">ครูในโรงเรียน</div> </div>

- 3 วาดวงกลมลงบนตารางด้วยคำถามว่า “เราจะทำงานร่วมกับใครได้บ้าง?” ใต้ตรงกลาง ถามทุกคนว่ากลุ่มไหนในตารางที่มีความสำคัญที่จะร่วมงานกัน ย้ายชื่อจากแต่ละช่องเข้าไปในวงกลมตามที่กลุ่มเห็นว่าเหมาะสม

- 4 พิจารณาดูแต่ละชื่อที่คุณนำไปวางไว้ในวงกลมด้วยกันในกลุ่มว่าทำไมพวกเขาจึงต้องการที่จะเป็นพันธมิตรร่วมงานกับคุณ พวกเขามีความสนใจและแรงจูงใจอะไร พวกเขาจะช่วยเหลือคุณได้อย่างไร และคุณต้องการที่จะทำงานกับพวกเขาอย่างไร

ตัวอย่างเช่น:

พระสงฆ์ สามารถช่วยกระจายข้อมูลเกี่ยวกับงานวิจัยกับชุมชนได้กว้างขวาง และสามารถเป็นเจ้าภาพจัดการประชุมในวัดได้

ครูในโรงเรียน ในหมู่บ้านของเราสามารถช่วยวิเคราะห์ข้อมูลได้

นักศึกษามหาวิทยาลัย สามารถช่วยจัดบันทึกที่กระหว่างการสัมภาษณ์ และการประชุมได้

- 5 เน้นความสนใจไปที่รายชื่อในวงกลม และหาว่า “ใครที่มีอิทธิพลต่อสถานการณ์” บุคคลเหล่านี้เป็นกลุ่มเป้าหมายของคุณ มีวิธีไหนที่คุณจะสามารถเข้าหาพวกเขาได้ ลองหาข้อมูลว่าพวกเขาอ่านหนังสือพิมพ์อะไร ฟังวิทยุคลื่นไหน หรือดูโทรทัศน์ช่องอะไร และถ้าเป็นไปได้ ลองค้นหาบัญชีโซเชียลมีเดีย เฟสบุ๊กและทวิตเตอร์ของพวกเขาด้วย! บางทีคุณอาจต้องใช้คนกลางในการแนะนำคุณให้พวกเขา รู้จัก หรือนัดประชุมให้กับคุณ

➔ ชื่อคนที่อยู่นอกวงกลมก็สามารถเป็นบุคคลที่มีความสำคัญที่จะทำงานด้วยได้ แต่คุณอาจไม่รู้จักพวกเขาดีพอ หรือคุณอาจจะยังไม่เชื่อใจพวกเขา เก็บพวกเขาไว้ในใจเพราะว่าคุณอาจจะต้องการติดต่อพวกเขาในอนาคต

- 6 เราขอแนะนำให้คุณทำสำเนาแผนที่ค้นหาพันธมิตรเอาไว้ในกระดาษที่คุณสามารถเก็บแยกกันได้ คุณอาจจะได้ใช้แผนที่เดียวกันนี้เพื่อวิเคราะห์ความปลอดภัย และระบุกลุ่มเป้าหมายสำหรับข้อค้นพบงานวิจัยได้

สะท้อนคิด: การมีข้อมูลมากที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้ว่าใครบ้างที่เป็นพันธมิตรเราได้ ใครบ้างที่เป็นไม่ได้นั้นเป็นประโยชน์อย่างยิ่ง การสร้างพันธมิตรเริ่มต้นจากการสร้างความไว้วางใจ สิ่งสำคัญคือพันธมิตรไม่ควรชี้หน้าหรือมีอำนาจเหนือสิ่งที่ชุมชนต้องการ ความสัมพันธ์กับพันธมิตรของคุณสามารถเปลี่ยนแปลงได้ตลอดเวลาจึงควรที่จะทบทวนแผนที่พันธมิตรของคุณเป็นระยะ

คุณจะทำ งานวิจัยของคุณ อย่างไร?

- 35 ออกแบบเครื่องมือวิจัยของคุณ
- 39 **กิจกรรม:** ทำความรู้จักเพื่อนบ้านของคุณ
- 42 ประสพการณ์จาก
งานวิจัยโดยชุมชน:
เรื่องของสุเกอเรล
- 46 ฝึกฝนทีมของคุณ
- 49 **เตรียมพร้อม:** ความปลอดภัย
ในการสื่อสาร
- 50 เก็บข้อมูลของคุณ
- 54 **เตรียมพร้อม:** ความปลอดภัย
ในการเก็บข้อมูล

มาถึงตรงนี้ คุณรู้แล้วว่างานวิจัยของคุณนั้นเกี่ยวกับอะไร และใครบ้างที่จะเข้ามามีส่วนเกี่ยวข้อง ตอนนี้ คุณจะดำเนินการงานวิจัยโดยชุมชนได้อย่างไร ก่อนที่คุณจะเริ่มเก็บรวบรวมข้อมูลของคุณ สิ่งสำคัญ ก็คือ สิ่งแรกคุณต้องออกแบบเครื่องมือในการวิจัยของคุณ และตั้งระบบในการรวบรวมข้อมูลของคุณ

การออกแบบ เครื่องมือวิจัยของคุณ

งานวิจัยโดยชุมชนทำได้โดยการใช้หลากหลายวิธีร่วมกันซึ่งอาจประกอบไปด้วย การสำรวจ การสัมภาษณ์ และการทำกลุ่มสนทนา ตัวอย่างที่เราจะพูดถึง คือ การสำรวจโดยชุมชน สำหรับข้อมูลเพิ่มเติมเกี่ยวกับเครื่องมือการวิจัยอื่น ๆ โปรดดูที่แหล่งข้อมูลดังต่อไปนี้:

- สนทนากลุ่ม:
<http://bit.ly/NetworkedToolboxFocusGroup>
- การสัมภาษณ์:
<http://bit.ly/CommunityToolboxInterviews>
- การทำแผนที่ชุมชน:
<http://bit.ly/ResearchForOrganizingCommunityMapping>
- การพัฒนาที่ออกแบบโดยชุมชน:
<http://bit.ly/NaturalJusticeCommunityProtocolsToolkit>

การสำรวจ เป็นวิธีการเก็บรวบรวมความคิดเห็น และประสบการณ์ของกลุ่มคน ด้วยการถามคำถาม การสำรวจโดยชุมชน แตกต่างจากการสำรวจในแบบทั่ว ๆ ไป เพราะไม่ใช่แค่เก็บรวบรวมข้อมูลเท่านั้น แต่ยังให้เกิดการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสาร และความคิดเห็นเชิงลึกระหว่างชุมชนกับทีมวิจัยอีกด้วย ข้อดีและข้อด้อยของการใช้เครื่องมือนี้ในการวิจัยนี้ คือ:

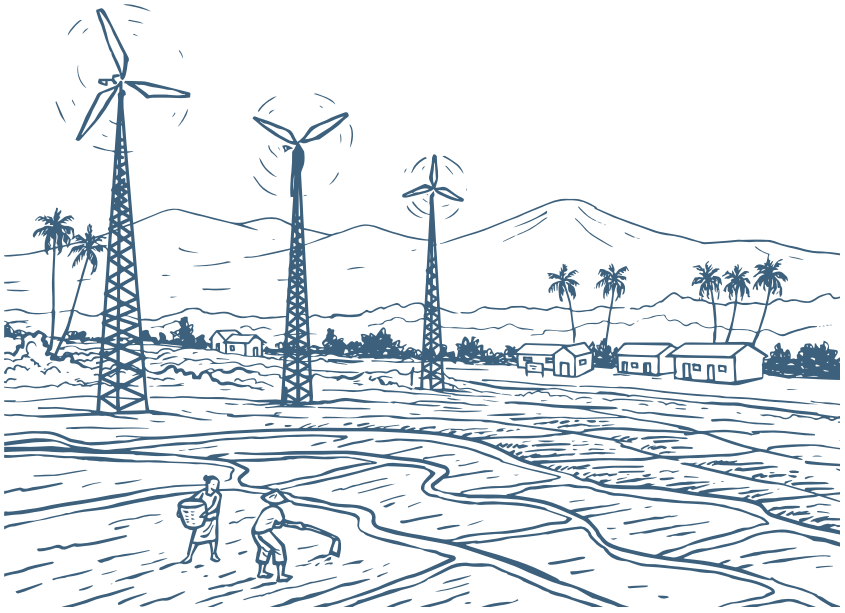

ข้อดีของการสำรวจ	ข้อดีของการสำรวจ
เนื่องจากมีชุดคำถามมาตรฐาน ทำให้สามารถระบุแนวโน้ม และความสัมพันธ์ของข้อมูลได้ง่าย	สถานการณ์ทางสังคมหรือกฎหมาย อาจเป็นอุปสรรคต่อการเก็บข้อมูล เพื่อให้ได้กลุ่มตัวแทนของทั้งชุมชน
สามารถทำการสำรวจในกลุ่มคนขนาดใหญ่ และสามารถได้ข้อมูลคำตอบจากคนจำนวนมาก	จะต้องพิจารณาว่าผู้เข้าร่วมที่ไม่สามารถอ่านหรือเขียนได้จะเข้าร่วมได้อย่างไร
ถูกมองว่าเป็นวิธีที่เป็นวิทยาศาสตร์ น่าเชื่อถือ	จำเป็นจะต้องมั่นใจว่าผู้เข้าร่วมเข้าใจคำถาม
สร้างผลลัพธ์และข้อมูลที่เป็นตัวเลข ซึ่งเป็นที่นิยมของผู้กำหนดนโยบาย และสื่อ	คำตอบมักจะเป็นคำตอบง่าย ๆ หรือจำกัดด้วยตัวเลือกที่มี อาจใช้วิธีการอื่น ๆ เพื่อเก็บข้อมูลคำตอบที่ละเอียด ซับซ้อน เช่น การสัมภาษณ์ เป็นรายบุคคล หรือการสนทนากลุ่ม
ผู้เข้าร่วมไม่จำเป็นต้องระบุตัวตน ทำให้คนแสดงความคิดเห็น และเล่าประสบการณ์อย่างเปิดเผย ตรงไปตรงมา	สถานการณ์จริงที่เปลี่ยนไป และการเปลี่ยนทัศนคติ อาจมีผลกระทบต่อความแม่นยำของคำตอบเมื่อเวลาล่วงเลยผ่านไป
ใช้งบประมาณไม่มากนักในการเก็บและรวบรวมข้อมูล และประสานงาน	จำเป็นต้องมีทักษะและคำแนะนำ

**ตารางนี้ได้รับแรงบันดาลใจมาจาก คู่มืออบรมในวิจัยเยาวชนของ Rutgers WPF หน้า 24 ศึกษาคู่มือนี้ได้ที่ <http://bit.ly/ManualforYoungResearchers>

หากทีมของคุณตัดสินใจที่จะใช้การสำรวจโดยชุมชน ควรตรวจดูว่าคำถามที่ใช้ นั้น **ตรงประเด็น ชัดเจน เข้าใจง่าย และถูกออกแบบมาจากการมีส่วนร่วม** คำถามของการสำรวจสามารถครอบคลุมหลากหลายหัวข้อขึ้นอยู่กับวัตถุประสงค์ของงานวิจัยโดยชุมชน ตัวอย่างเช่น คุณสามารถเลือกใช้คำถามได้หลายแบบ เช่น คำถามที่ให้ตอบ “ใช่” หรือ “ไม่ใช่” คำถามที่ตอบตามตัวเลือกที่ให้ไว้ หรือพื้นที่ว่างเปิดให้แสดงความคิดเห็น คำตอบขึ้นอยู่กับประสบการณ์ส่วนตัว หรือแรงบันดาลใจในสิ่งที่ชุมชนต้องการพัฒนาก็ได้

ลองนึกภาพชาวบ้านที่อาจต้องสูญเสียบ้านของพวกเขาเพื่อสร้างกังหันลม

หากคุณต้องการทราบว่าชุมชนคิดอย่างไรเกี่ยวกับโครงการนี้ คุณควรถามคำถามแบบไหน?

เขียนความคิดของคุณที่นี่:

.....

.....

.....

.....

.....

ให้พิจารณาคำถาม เช่น

1. “หากคุณจะต้องย้ายออกจากบ้าน ลูกหลานของคุณจะได้รับผลกระทบอย่างไร”
2. “หากคุณจะต้องย้ายออกจากบ้าน อาชีพและการทำมาหากินของคุณจะได้รับผลกระทบอย่างไร”
3. “หากคุณจะต้องย้ายออกจากบ้าน คุณจะสูญเสียแหล่งทรัพยากรที่ใช้ร่วมกัน หรือสถานที่ที่ใช้ร่วมกัน (เช่น โรงเรียน วัด และแม่น้ำ เป็นต้น) หรือไม่”

ทบทวนเครื่องมือในการวิจัยร่วมกับทีมวิจัยของคุณเพื่อให้มั่นใจว่าคำถามมี **ความชัดเจน เป็นระเบียบ และเข้าใจง่าย** กระตุ้นทีมวิจัยให้มีความมั่นใจด้วยการฝึกสัมภาษณ์กันเอง ประมาณเวลาที่จะใช้เวลาในการวิจัย วางแผนการประชุมของชุมชน หรือการลงพื้นที่พบปะชุมชน

เพื่อคู่มือนี้ได้อย่างสะดวกยิ่งขึ้น เราได้จัดทำ**แบบสำรวจสำหรับงานวิจัยโดยชุมชน**ซึ่งสร้างขึ้นโดยนักกิจกรรมชุมชนที่ได้รับการทดสอบมาแล้วทั่วโลก รวมทั้งยังมีคู่มืออธิบายเหตุผลของการใช้คำถาม และข้อเสนอแนะวิธีในการถามคำถามประเภทต่าง ๆ อีกด้วย คุณสามารถใช้หรือประยุกต์แบบสำรวจนี้ หรือสร้างแบบสำรวจใหม่สำหรับชุมชนของคุณ!

กิจกรรม

ทำความรู้จักเพื่อนบ้านของคุณ

วัตถุประสงค์:

เพื่อทำความคุ้นเคยกับแบบสำรวจ และฝึกวิธีสัมภาษณ์สมาชิกของชุมชน

เวลา: : 1 ชั่วโมง

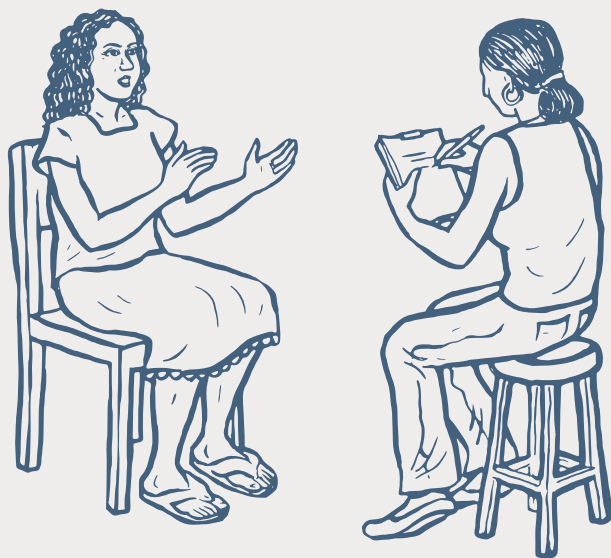
อุปกรณ์:

ปากกา ตัวอย่างแบบสำรวจสำหรับงานวิจัยโดยชุมชน (รวมอยู่ในภาคผนวก)

ขั้นตอนกิจกรรม

- 1 ให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมจับคู่ และให้แบบสำรวจกับแต่ละคู่ ให้สมมติว่าคุณกำลังจะออกไปสัมภาษณ์เพื่อนบ้านของคุณโดยใช้ตัวอย่างแบบสำรวจ เน้นว่าผู้เข้าร่วมควรพยายามตอบคำถามตามประสบการณ์ของพวกเขา
- 2 ให้ผู้เข้าร่วมเลือกสถานที่นั่งที่ทำให้รู้สึกสบายใจ และเริ่มทำแบบฝึกหัด อธิบายให้กับผู้เข้าร่วมแต่ละคนฟังว่าจะทำการสัมภาษณ์คู่ของพวกเขาเป็นเวลา 20 นาที ด้วยการถามคำถามจากแบบสำรวจ ตั้งใจฟังคำตอบ แล้วบันทึกคำตอบลงในตัวอย่างแบบสำรวจ
- 3 หลังจาก 10 นาที ขอให้ทุกคนหยุด และดูที่คำตอบ ให้คนที่กำลังถูกสัมภาษณ์ตรวจสอบว่าผู้สัมภาษณ์ได้เขียนคำตอบของผู้ถูกสัมภาษณ์

หรือความคิดเห็นลงบนแบบสำรวจถูกต้องหรือไม่ คุณอาจยกตัวอย่าง
กับกลุ่ม และเน้นความสำคัญของการจัดบันทึกอย่างละเอียดขณะ
ทำการสัมภาษณ์

- 4 หลังจาก 10 นาที ให้สลับบทบาทกัน โดยคนที่ถามคำถามก่อนหน้านี้
จะกลายเป็นผู้ตอบคำถามในตอนนี้ ดำเนินการเหมือนกระบวนการ
เดิม ทำซ้ำขั้นตอนที่ 2 และ 3
- 5 หลังจากทุกคู่ได้มีโอกาสสัมภาษณ์กันแล้ว ให้กลับไปทีกลุ่มใหญ่ และ
ถามแต่ละคู่ให้สะท้อนความรู้สึกว่าการสัมภาษณ์ที่ผ่านมาเป็นอย่างไร
บ้าง ถามคำถามเช่น:
  - คุณรู้สึกสบายใจในการตอบถามหรือไม่
  - มีความยากลำบากในการถามคำถามหรือไม่
  - คุณรู้สึกอย่างไรในขณะที่ทำการสัมภาษณ์
  - คุณทำอะไรเพื่อให้คู่ของคุณรู้สึกสบายใจในระหว่างสัมภาษณ์
  - คุณรู้สึกอย่างไรกับการถูกสัมภาษณ์
  - มีคำถามข้อใดที่ไม่ชัดเจนหรือไม่

- 6 เชิญผู้เข้าร่วมให้คำแนะนำกันและกันเรื่องเทคนิคการสัมภาษณ์ และให้ความคิดเห็นเพื่อช่วยปรับเปลี่ยน และปรับปรุงคำถามในแบบสำรวจให้มีความเหมาะสมที่สุดกับชุมชนของคุณ
- 7 ใช้เวลา 5 - 10 นาที ในการพูดคุยหรือคำถามที่เฉพาะเจาะจงว่า ต้องมีการเปลี่ยน หรืออธิบายให้ชัดเจนหรือไม่ แล้วเพิ่มคำถามที่สำคัญที่อาจขาดหายไปจากแบบสำรวจ

สะท้อนคิด: นักวิจัยจะต้องเป็นผู้ฟังที่ดี ฟังว่าผู้ตอบคำถามพูดว่าอะไร อ่านแต่ละคำถามเสียงดังฟังชัด และช้า ๆ ให้ความสำคัญกับผู้ตอบคำถามให้มากที่สุดตามที่ผู้ตอบต้องการ ไม่ควรขัดจังหวะ หรือตัดสินในคำตอบของผู้ตอบคำถาม สังเกตภาษากาย และหยุดพักหากพวกเขาเริ่มรู้สึกอึดอัดหรือเหนื่อย บางครั้งการถูกสัมภาษณ์อาจทำให้เครียดได้!

หมายเหตุสำหรับผู้ดำเนินกิจกรรม: แบบฝึกหัดนี้จะช่วยให้ทีมของคุณฝึกทักษะการสัมภาษณ์ของพวกเขา และทำความเข้าใจกับแบบสำรวจ และคำถามต่าง ๆ ผู้เข้าร่วมควรมีเวลาเพียงพอเพื่ออ่านทุกคำถาม แต่หากมีเวลาจำกัด คุณสามารถปรับเปลี่ยนแบบฝึกหัดเพื่อให้ผู้เข้าร่วมไม่รู้สึกรัดตันว่าจะต้องทำแบบสำรวจทั้งหมดให้เสร็จสมบูรณ์ภายในครั้งเดียว

ประสบการณ์จากงานวิจัยโดยชุมชน:

เรื่องของ สุเกอเรล

สวัสดีค่ะฉันชื่อ สุเกอเรล! ฉันทำงานให้กับองค์กรที่สนับสนุนชุมชนร้อนเร่เลี้ยงสัตว์ในทุ่งที่มองโกเลีย และเราตรวจสอบการทำงานของสถาบันเพื่อการพัฒนาต่างๆ ให้เคารพสิทธิมนุษยชนและสิ่งแวดล้อม

ในช่วงไม่กี่ปีที่ผ่านมา ดิฉันได้ทำงานกับชุมชนเลี้ยงสัตว์ร้อนเร่ที่ถูกขับไล่โดยเหมือง Oyu Tolgoi และ Tayan Nuur ในมองโกเลียร่วมกับองค์กรท้องถิ่น เราทำงานวิจัยโดยชุมชนเพื่อทำความเข้าใจว่าผู้คนคิดอย่างไรกับเหมือง และได้นำเสนอข้อมูลนี้แก่สถาบันพัฒนาที่ให้เงินสนับสนุนโครงการ

ชุมชนได้ระบุหัวข้อวิจัยด้วยตนเอง เรานั่งคุยกับชุมชนถึงผลกระทบที่ผู้เลี้ยงสัตว์เผชิญ และระบุปัญหาที่สำคัญที่สุดสำหรับพวกเขา เราพบว่า การตั้งถิ่นฐานใหม่และเงินค่าชดเชยเป็นประเด็นสำคัญที่สุด เนื่องจากชุมชนได้สูญเสียที่ดินให้กับเหมือง ทุกคนเห็นด้วยว่าพวกเขาต้องการเงินค่าชดเชยที่เหมาะสมเพียงพอ และนี่ได้กลายมาเป็นวัตถุประสงค์ของการเคลื่อนไหวของเรา อย่างไรก็ตาม กว่าจะตกลงกันได้ว่า “ความเหมาะสมเพียงพอ”

สุเกอเรล ดูเกอซูเรน (Sukhgerel Dugersuren) เป็นผู้อำนวยการของ OT Watch องค์กรในมองโกเลียที่เฝ้าติดตามเหมืองทองแดง Oyu Tolgoi ในทะเลทรายโกบี ซึ่งได้ครอบครองที่ดินในการให้อาหารสัตว์ และน้ำของผู้เลี้ยงสัตว์ร้อนเร่ อ่านเรื่องราวของสุเกอเรลในนวนิยายภาพวาดโดย Front Line Defenders:

bit.ly/FrontLineSukhgerel

สุเกอเรล เป็นสมาชิกของโครงการ Global Advocacy Team ของ IAP ซึ่งเป็นการรวมตัวกันของนักเคลื่อนไหวในชุมชนที่มีประสบการณ์ส่วนตัวเกี่ยวกับโครงการพัฒนา เพื่อดำเนินงานวิจัยโดยชุมชน และ

ของค่าชดเชย หมายถึงอะไร ก็ต้องมีการพูดคุยหารือกัน!

ขั้นตอนแรกของเราคือการจัดฝึกอบรมให้กับทั้งชุมชนเกี่ยวกับสิทธิมนุษยชน และมาตรฐานสากลที่เกี่ยวข้อง หลังจากการฝึกอบรม ทีมวิจัยของเราได้รวมตัวขึ้น และได้รวมเอาผู้เลี้ยงสัตว์ 5 คน จากชุมชนที่ได้รับผลกระทบ เราได้สนับสนุนทีมด้วยการแนะนำพวกเขาผ่านกระบวนการวิจัย และให้ข้อมูลแก่พวกเขาเพิ่มเติมเกี่ยวกับผลกระทบของเหมือง และนโยบายของธนาคารเพื่อการพัฒนาที่เกี่ยวข้อง เราได้อธิบายวัตถุประสงค์ของการสำรวจ และเหตุผลในการใช้คำถามแต่ละคำถาม เพราะพวกเราใช้แบบสำรวจทั่วไปจึงมีคำถามที่ต้องการการอธิบายเพิ่มเติม หรือประยุกต์ใช้เพื่อให้เหมาะสมกับสถานการณ์ของชาวมองโกเลีย

เนื่องจากเราทำงานกับชุมชนรวดเร็ว จึงยากที่จะรวมทั้งชุมชนเข้าด้วยกันในสถานที่เดียว นักวิจัยของเราใช้วิธีการเคาะประตูบ้านแต่ละหลัง และพูดคุยกับแต่ละครอบครัว พื้นที่ที่เราได้เดินทางไปนั้นมีขนาดกว้างใหญ่มาก - ในเขตภูมิภาคโกบีเพื่อนบ้านที่อยู่ใกล้กันที่สุดของครอบครัวผู้เลี้ยงสัตว์อาจอยู่ห่างกันถึง 5 กิโลเมตร! พวกเรายังได้ขอให้ผู้ว่าราชการของภูมิภาคจัดการประชุมซึ่งทำให้เราสามารถสำรวจได้ 20 ครอบครัว เราตัดสินใจที่จะสัมภาษณ์พนักงานของรัฐส่วนท้องถิ่นเพื่อตรวจสอบดูว่าคำตอบ

ขับเคลื่อนชุมชนของพวกเขาไปสู่การเปลี่ยนแปลงกระบวนการของการพัฒนาอำนาจงานของพวกเขาที่: bit.ly/backtodevelopment

แบบสำรวจที่ใช้ในงานวิจัยของสุเกอเรล พัฒนาโดย Global Advocacy Team ซึ่งรวมไว้ในคู่มือชุดนี้

มองโกเลีย

“ เราทำงานวิจัยโดยชุมชน เพื่อทำความเข้าใจว่าผู้คนคิดอย่างไรกับเหมือง ”

“ ขั้นตอนแรกของเราคือการจัดฝึกอบรมให้กับทั้งชุมชนเกี่ยวกับสิทธิมนุษยชนและมาตรฐานสากลที่เกี่ยวข้อง ”

ของพวกเขา มีความแตกต่างจากชุมชนอย่างไรอีกด้วย เราได้สัมภาษณ์ผู้คนรวมจำนวน 100 คน.

ในขณะที่ทำงานวิจัย เราอ่านคำถามแต่ละคำถามโดยการอ่านออกเสียงดังชัดเจน พร้อมกับอธิบายความหมายของคำถาม และขอให้ครอบครัวรอกคำถามของพวกเขาลงในแบบสำรวจ การนำผู้คนมารวมกันในห้องเดียวเป็นวิธีที่ง่ายในการเข้าถึงสมาชิกชุมชน แต่เราพบว่าในการนำหลายคนมารวมกันนั้น ผู้เข้าร่วมมักจะยอมรับและให้คำตอบคล้อยตามความคิดเห็นของกลุ่ม ส่วนคำตอบที่เราได้รับจากการสำรวจแบบเคาะประตูบ้านนั้นทำให้เราเข้าใจความคิดเห็นของแต่ละคนได้ดีกว่า

เราได้รับความช่วยเหลือด้านการแปลภาษาและการวิเคราะห์ข้อมูลจากกลุ่มอาสาสมัครนักเรียนที่พูดภาษาอังกฤษได้ ในระหว่างกระบวนการแปลข้อมูล เราได้ตั้งข้อเสนอแนะของชุมชนที่สำคัญออกมา และเราได้รับเงินทุนเพื่อนำเสนอผลการวิจัยกลับคืนสู่ชุมชน อย่างไรก็ตามเนื่องจากระยะทางที่ไกลมาก จึงทำให้ยากลำบากต่อการเข้าถึงทุกคนที่ได้เข้าร่วมในการสำรวจ

กระบวนการวิจัยได้ช่วยให้ชุมชนทราบข้อมูลเกี่ยวกับโครงการ และสิทธิของพวกเขา ยังทำให้ชุมชนสร้างข้อตกลงที่เป็นมิตรร่วมกับสิ่งที่พวกเขาคิดว่ามีความสำคัญ ปัจจุบันสมาชิกจากชุมชนที่ได้รับผลกระทบเหล่านี้ แบ่งปันความรู้ของพวกเขากับผู้อื่นที่กำลังประสบปัญหาคล้ายคลึงกัน การแบ่งปันประสบการณ์จากการทำวิจัยกับชุมชนต่างๆ ที่จะได้รับผลกระทบจากโครงการในอนาคตยังเป็นประโยชน์มากเพื่อให้พวกเขาทราบว่าปัญหาคืออะไร และตั้งคำถามสำคัญหากมีการพูดคุยกับเจ้าของโครงการ การสำรวจได้กลายมาเป็นเครื่องมือสำคัญในการช่วยเหลือผู้คนให้คิดเกี่ยวกับปัญหาเหล่านี้ และคิดว่าสำหรับพวกเขาแล้วการพัฒนาที่มีความหมายว่าอย่างไร

คำถาม เพื่อการอภิปราย:

1. มีใครร่วมในทีมวิจัยบ้าง และทีมก่อตั้งขึ้นได้อย่างไร
2. วิธีใดที่สฤเกอเรลและทีมใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล
3. ในขณะที่ดำเนินงานวิจัย สฤเกอเรล และทีมของเธอได้เอาชนะความท้าทายของการเดินทางระยะไกลเพื่อให้สามารถเข้าถึงสมาชิกชุมชนได้อย่างไร ความท้าทายด้านการจัดการและการเดินทางที่คุณอาจเผชิญในการดำเนินงานวิจัยของคุณเองคืออะไร และคุณจะจัดการกับปัญหาเหล่านี้ได้อย่างไร

ฝึกฝนทีมของคุณ

ตอนนี้ทีมของคุณได้ฝึกสัมภาษณ์ และใช้ตัวอย่างแบบสำรวจไปแล้ว การระดมความคิดเพื่อสร้าง “ข้อตกลงร่วม” หรือแนวทางที่สมาชิกทีมควรปฏิบัติตามตัวอย่างไว้กับสมาชิกชุมชนที่เข้าร่วมการวิจัย และแนวปฏิบัติต่อพันธมิตรนอกชุมชน อาจเริ่มระดมความคิดด้วยวิธีการนี้:

- ให้สมาชิกทีมนึกถึงประสบการณ์ส่วนตัวและแลกเปลี่ยนเกี่ยวกับการสัมภาษณ์ที่ดีที่สุดที่พวกเขาเคยเจอ และอธิบายว่าอะไรที่ทำให้การพูดคุยกันนั้นเป็นที่น่าพอใจ
- ให้สมาชิกทีมนึกถึงประสบการณ์ส่วนตัวและแลกเปลี่ยนเกี่ยวกับการสัมภาษณ์ที่แย่ที่สุดที่พวกเขาเคยเจอ และอธิบายว่าอะไรที่ทำให้การพูดคุยกันนั้นเป็นสิ่งที่ไม่น่าพึงพอใจ
- เชิญสมาชิกทีมแต่ละคนแนะนำหนึ่งสิ่งที่พวกเขาสามารถทำเพื่อทำให้เกิดประสบการณ์การสัมภาษณ์ที่ดีขึ้นได้
- เชิญสมาชิกแต่ละคนแนะนำหนึ่งสิ่งที่พวกเขาสามารถทำเพื่อป้องกันหรือแก้ปัญหาสถานการณ์ที่ยากลำบากในระหว่างการสัมภาษณ์ เช่น หากผู้เข้าร่วมเริ่มแสดงอารมณ์ ความรู้สึกสะเทือนใจ หรือหากการสัมภาษณ์ถูกขัดจังหวะโดยเจ้าหน้าที่รัฐ

คิดว่างานวิจัยของคุณอาจส่งผลกระทบต่อผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง เขียนคำตอบของแต่ละคำถามข้างต้น แล้วถามทุกคนว่าพวกเขาเห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วยกับคำแนะนำแต่ละข้อ

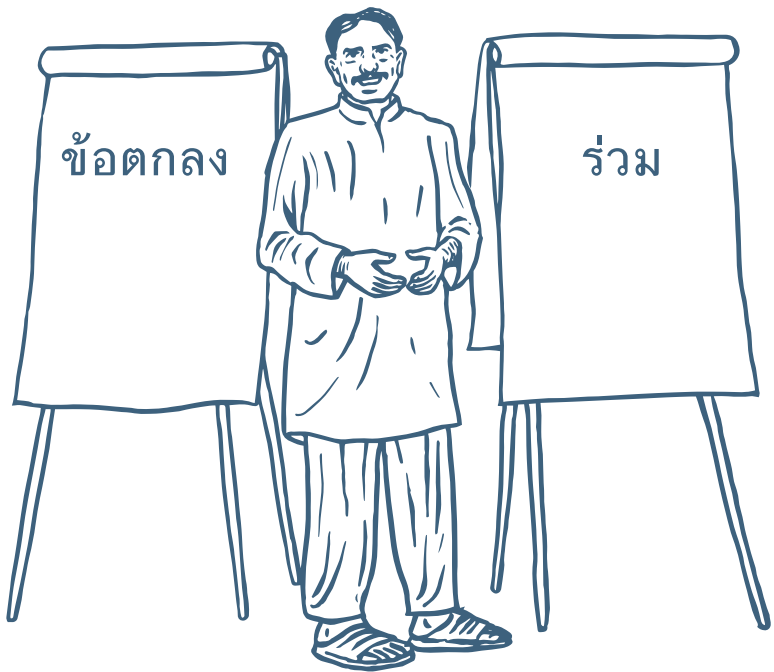
นี่คือจุดเริ่มต้นสำหรับแนวปฏิบัติของคุณ คุณอาจพิจารณาตัวอย่างเหล่านี้:

- แนะนำตัวเองอย่างเหมาะสม และอธิบายวัตถุประสงค์ของงานวิจัยอย่างชัดเจน และตรงไปตรงมา
- ขอความยินยอมจากสมาชิกชุมชนก่อนเข้าร่วมงานวิจัย และแจ้งให้พวกเขาทราบว่า จะเก็บข้อมูลของพวกเขาไว้เป็นความลับ
- อธิบายว่าผู้เข้าร่วมมีสิทธิในการถอนตัวออกจากงานวิจัยได้ตลอดเวลา
- ตั้งใจฟัง และฟังอย่างกระตือรือร้น
- ระวังการใช้ภาษากาย และการตอบสนองด้วยสีหน้าท่าทาง เพราะสามารถแสดงออกถึงการไม่เคารพผู้อื่นได้
- เคารพความเป็นส่วนตัวของผู้เข้าร่วม

- หากคุณไม่แน่ใจว่าคุณเข้าใจคำตอบของผู้เข้าร่วม ควรขอให้ผู้เข้าร่วมอธิบายให้ชัดเจน
- ให้คำมั่นสัญญาว่าทีมวิจัยจะปกป้องข้อมูลส่วนตัวของผู้เข้าร่วมทุกคน ไม่มีผู้ใดนอกทีมวิจัยจะสามารถระบุตัวตนของผู้เข้าร่วมได้จากคำตอบของแต่ละคน
- เก็บรักษาแบบสำรวจ และข้อมูลอย่างปลอดภัย และเป็นความลับ

โปรดจำไว้ว่า ทีมวิจัยไม่จำเป็นต้องเห็นด้วยกับคำตอบของผู้เข้าร่วม แต่คือการทำความเข้าใจอย่างลึกซึ้งในความคิด และความรู้สึกของผู้เข้าร่วมเกี่ยวกับหัวข้อที่ทำวิจัย

การวางตัวเป็นกลางในระหว่างการเก็บข้อมูลเป็นสิ่งสำคัญ เพื่อหาหรือประเด็นนี้ในทีม อ่านข้อความตัวอย่างด้านล่างนี้ให้ทีมของคุณฟัง แล้วคุยกันในกลุ่ม:

“คุณคือทีมวิจัยที่กำลังทำการสำรวจสมาชิกของชุมชนของคุณ ในระหว่างการสัมภาษณ์ ผู้เข้าร่วมกล่าวถึงความขัดแย้งเมื่อเร็ว ๆ นี้ ซึ่งเกี่ยวข้องกับสมาชิกในครอบครัวของคุณ คุณพยายามทำดีที่สุดเพื่อรักษาความเป็นกลาง แต่บทสนทนากลายเป็นการแสดงอารมณ์และความรู้สึก ผู้เข้าร่วมแสดงความคิดเห็นที่คุณเชื่อว่าไม่ได้เล่าถึงความขัดแย้งที่เกิดขึ้นอย่างตรงไปตรงมา คุณจะทำอย่างไร”

คำถาม สำหรับการพูดคุยกัน:

1. คุณจะทำอย่างไรเมื่อเกิดเหตุการณ์เช่นนี้ขึ้น
2. ทีมวิจัยได้เคยพบกับเหตุการณ์เช่นนี้มาก่อนหรือไม่
3. ทีมวิจัยสามารถทำอะไรได้บ้างเพื่อแสดงถึงการรับรู้สิ่งที่ผู้เข้าร่วมกล่าวถึง แต่ยังคงรักษาความเป็นกลางเอาไว้

**แบบฝึกหัดนี้ดัดแปลงมาจากคู่มือด้านความขัดแย้งทางจริยธรรมในงานวิจัยโดยชุมชนซึ่งอยู่ในชุดเครื่องมืองานวิจัยชุมชนของ Access Alliance สำหรับข้อมูลเพิ่มเติม โปรดดูที่หน้า 132-136 ที่ http://bit.ly/CBR_Toolkit

เตรียมพร้อม

ความปลอดภัย ในการสื่อสาร

ก่อนที่คุณจะเริ่มเก็บรวบรวมข้อมูล คุณควรจะตรวจดูว่าแผนความปลอดภัยของคุณได้รวมประเด็นความปลอดภัยในการสื่อสารไว้ด้วย และเก็บข้อมูลทั้งหมดไว้เป็นความลับ

หาวิธีปกป้องข้อมูลที่จะระบุตัวตนของทีมวิจัยและผู้ตอบแบบสอบถามของคุณ เพราะทีมวิจัยและผู้เข้าร่วมงานวิจัยสามารถตกเป็นเป้าหมายจากการมีส่วนร่วมในงานวิจัยได้ ในสถานการณ์ดังกล่าวการปกปิดข้อมูลส่วนตัวเป็นความลับเป็นสิ่งที่สำคัญมาก ตัวอย่างเช่น ในชุมชนหนึ่ง เจ้าหน้าที่รัฐได้เข้ามาสอบถามว่า “ใครเป็นผู้นำของงานวิจัยและการเคลื่อนไหวของชุมชน” ซึ่งคนในชุมชนไม่ยอมให้ข้อมูลรายชื่อ และเริ่มเรียกสมาชิกทุกคนในหมู่บ้านว่า “ผู้นำ” หลังจากเกิดเหตุการณ์นี้ขึ้น เพื่อหลีกเลี่ยงการระบุตัวตน

อีกหนึ่งวิธีคือการสื่อสารระหว่างสมาชิกทีมของคุณโดยใช้ช่องทางที่ปลอดภัย ทำได้โดยการหลีกเลี่ยงการส่งหรือเผยแพร่ข้อมูลที่ละเอียดอ่อนผ่านอีเมล และใช้บริการส่งข้อความแบบเข้ารหัสเมื่อสื่อสารกันทางโทรศัพท์

สำหรับข้อมูลที่มีประโยชน์เพิ่มเติม และเคล็ดลับเกี่ยวกับความปลอดภัยทางดิจิทัล โปรดดูที่: <http://bit.ly/SecurityInABox>

เก็บข้อมูลของคุณ

ในขั้นนี้ทีมของคุณได้รับการฝึกและคุณมีเครื่องมือในการวิจัยแล้ว ถึงเวลาที่จะเก็บข้อมูลและทำงานวิจัยของคุณแล้ว!

เพื่อช่วยระบุว่าใครจะเป็นผู้เข้าร่วมงานวิจัย คุณอาจปรึกษาผู้ที่ทำงานในองค์กรชุมชนและผู้ที่อยู่ใกล้ผู้คนมากมายในชุมชน หาวิธีการที่มีวิจัยจะรวมผู้คนที่ไม่ได้รับโอกาสและบทบาทเท่าที่ควร หรือไม่ได้เข้าร่วมกลุ่มสนทนาในชุมชน ให้ทีมของคุณช่วยกันตอบคำถามต่อไปนี้:

- เราจะถามใคร? เราจะแน่ใจได้อย่างไรว่าเราเก็บข้อมูลจากกลุ่มที่จะเป็นตัวแทนของชุมชน?
- เพราะอะไรจึงเลือกเฉพาะคนกลุ่มนี้
- เราจะสัมภาษณ์คนจำนวนเท่าไร
- มีอุปสรรคและความท้าทายอะไรบ้างที่จะติดต่อหรือเข้าถึงผู้เข้าร่วมงานวิจัย? เราจะแก้ปัญหาเหล่านี้ได้อย่างไร?

อาจเป็นไปได้ยากที่คนทั้งชุมชนจะเข้ามามีส่วนร่วมในทุกขั้นตอนการวิจัย เพื่อเก็บรวบรวมตัวอย่างมุมมองความคิดเห็นจากตัวแทนชุมชน ให้ตั้งเป้าหมายเก็บข้อมูลจากคนจำนวนอย่างน้อย 100 คน ตัวอย่างควรครอบคลุมถึงคนกลุ่มต่างๆ ภายในชุมชนเป้าหมาย

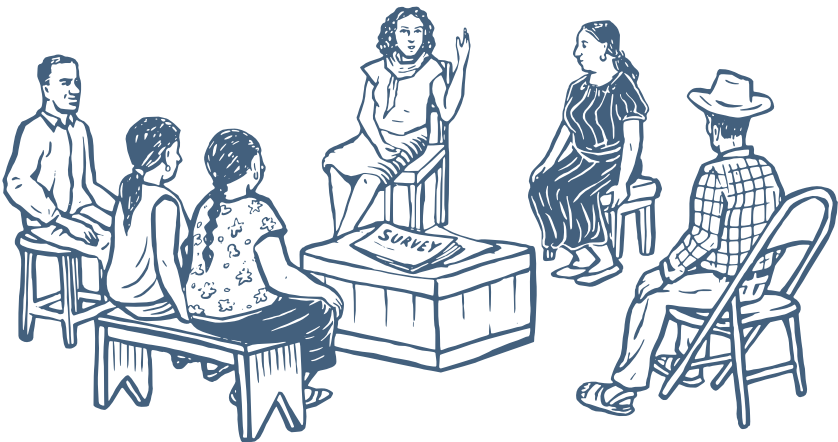

ตัวอย่างเช่น หากคุณจะเก็บข้อมูลการสำรวจ 100 คนใน 5 หมู่บ้าน ทีมวิจัยควรพูดกับคนจากแต่ละหมู่บ้าน ไม่ใช่แค่หนึ่งหรือสองหมู่บ้านเท่านั้น หากบางคนตัดสินใจที่จะไม่เข้าร่วมในงานวิจัยโดยชุมชน ตรวจสอบให้แน่ใจว่าทีมวิจัยทราบว่ามีใครที่จะไม่เข้าร่วม

เมื่อคุณตัดสินใจได้แล้วว่าจะพูดกับใครบ้าง ให้จัดการวางแผนกระบวนการวิจัยของคุณ โดยพิจารณาข้อต่อไปนี้:

- กำหนดว่าจะใช้เวลาในการพูดคุยกับผู้เข้าร่วมวิจัยนานเท่าใด
- ทำสำเนาแบบสำรวจ และกำหนดหมายเลขเพื่อช่วยคุณในการติดตาม
- แจ้งให้ผู้เข้าร่วมวิจัยทราบล่วงหน้าเมื่อจะขอสัมภาษณ์
- ทำงานวิจัยในเวลา และสถานที่ปลอดภัย และสะดวกที่สุดสำหรับผู้เข้าร่วม
- คำนึงถึงวิถีการดำเนินชีวิต วงจรฤดูกาล และวัฒนธรรมของชุมชน ตัวอย่างเช่น หากสมาชิกชุมชนส่วนใหญ่ทำงานในไร่ นา ระหว่างวันในช่วงฤดูร้อน คุณอาจต้องเก็บข้อมูลวิจัยในตอนเย็น

เมื่อเริ่มบทสนทนาของคุณกับผู้เข้าร่วมงานวิจัย ให้เตรียมตัวที่จะแลกเปลี่ยนข้อมูล เพื่อให้พวกเขาได้รับทราบข้อมูลอย่างเต็มที่เกี่ยวกับหัวข้อการวิจัย การเริ่มบทสนทนาอาจเป็นในลักษณะเช่นนี้:

- แนะนำตัวแก่ผู้เข้าร่วมวิจัยว่าคุณเป็นใคร คุณมาจากชุมชนหรือองค์กรไหน
- อธิบายวัตถุประสงค์ของการวิจัย - การวิจัยเกี่ยวกับอะไร และทำไมจึงต้องทำการวิจัย
- อธิบายว่าคุณจะนำข้อมูลที่รับจากพวกเขาไปใช้อย่างไร
- อธิบายว่าพวกเขามีสิทธิที่จะไม่เปิดเผยตัวตนและข้อมูลที่ให้จะถูกเก็บเป็นความลับ รวมทั้งพวกเขาสามารถถอนตัวออกจากการเข้าร่วมวิจัยได้ทุกเมื่อ
- ถามผู้เข้าร่วมว่าพวกเขามีคำถามอะไรจะถามก่อนที่คุณจะเริ่ม
- ถามผู้เข้าร่วมว่าพวกเขาต้องการเข้าร่วมงานวิจัยหรือไม่ สิ่งนี้เรียกว่าการขอ 'คำยินยอมโดยได้รับข้อมูลเพียงพอ'

ไม่ใช่ทุกคนในชุมชนที่จะสามารถอ่านและเขียนได้ คุณอาจต้องใช้หลากหลายวิธีในการเก็บข้อมูล

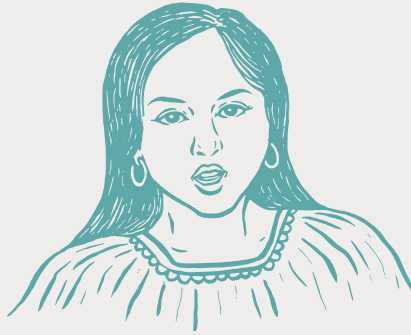
ข้อมูล ทีมวิจัยสามารถถามคำถามแบบตัวต่อตัว แล้วบันทึกคำตอบและความ
คิดเห็นของแต่ละคนลงในแบบสอบถาม หรือคุณอาจจะรวมผู้เข้าร่วมเป็นกลุ่ม
เล็ก ๆ จำนวนน้อยกว่า 10 คน และมีทีมวิจัยถามคำถามสำหรับกลุ่มเพื่อพูดคุย
หารือ และบันทึกคำตอบร่วมกัน

ในขณะที่บันทึกคำตอบ เขียนทั้งคำตอบที่ผู้เข้าร่วมเลือก และจดบันทึกคำพูด
ต่าง ๆ ประกอบคำตอบที่มีรายละเอียดเพิ่มเติม สิ่งนี้จะช่วยทำความเข้าใจแนว
โน้มในตอนวิเคราะห์ข้อมูล

การใช้แบบสำรวจ สมาชิกของทีมวิจัยควรถามคำถามที่ละเอียด จำไว้ว่า
กระบวนการสำรวจ คือ การแลกเปลี่ยนข้อมูลดังนั้นควรฟังอย่างตั้งใจ ห้าม
ขัดจังหวะ หรือแสดงความคิดเห็นต่อคำตอบของผู้เข้าร่วม และให้ผู้เข้าร่วมมี
เวลาเพียงพอที่จะตอบในแต่ละคำถาม บางครั้งผู้คนอาจมีการแสดงอารมณ์
ความรู้สึกเมื่อจดจำประสบการณ์ที่เจ็บปวดได้ **ควรให้การสนับสนุน และ
อดทน** เคล็ดลับเหล่านี้จะกระตุ้นผู้คนให้เปิดใจ และบอกเล่าเรื่องราวของพวกเขา
เขาออกมา

ความปลอดภัยในการเก็บข้อมูล

เพื่อปกป้องทีมวิจัยของคุณ และผู้เข้าร่วมวิจัย ให้กำหนดกฎเกณฑ์เกี่ยวกับการใช้รูปถ่าย วิดีโอ และคำพูด และขออนุญาตก่อนการใช้ข้อมูลนี้ การป้องกันอื่น ๆ ที่ควรพิจารณา ได้แก่:

- ทำการวิจัยด้วยความระมัดระวัง
  - ➔ ในพื้นที่ที่มีความละเอียดอ่อนสูง หากคุณไม่ได้อาศัยอยู่ในหมู่บ้านนั้น เตรียมตัวย้ายที่นอนทุก ๆ คืน สวมใส่เสื้อผ้าที่กลมกลืนไปกับคนในชุมชน
  - ➔ การถือแบบสำรวจไปมาอาจทำให้เจ้าหน้าที่รัฐสงสัย อาจใช้อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ในชีวิตประจำวัน เช่น โทรศัพท์มือถือ เพื่อทำงานวิจัย ตัวอย่างเช่น คุณสามารถถ่ายรูปของแบบสำรวจไว้บนมือถือของคุณ แล้วอ่านคำถามจากมือถือ และเขียนบันทึกคำตอบ แล้วทำการโอนถ่ายข้อมูลทางออนไลน์
- รักษาความปลอดภัยของข้อมูลที่คุณเก็บมาได้
  - ➔ เก็บข้อมูลที่เป็นเอกสารทั้งหมดปิดล็อกไว้ด้วยกุญแจ
  - ➔ เก็บข้อมูลที่สามารถระบุตัวตนของผู้ตอบคำถามแยกออกจากคำตอบส่วนอื่น ๆ ในแบบสำรวจ
  - ➔ เข้าใช้งานข้อมูลดิจิทัลได้ด้วยรหัสผ่านที่มีความปลอดภัยเท่านั้น

ทำความเข้าใจและ นำเสนอข้อมูลที่พบจาก งานวิจัยของคุณ

จัดระบบข้อมูลที่ค้นพบ	56
กิจกรรม: คำนวณตัวเลขได้ ไม่ต้องใช้คอมพิวเตอร์	57
เตรียมพร้อม: ให้ชุมชนมีส่วนร่วม ตลอดกระบวนการ	60
วิเคราะห์ข้อมูลที่ค้นพบ	61
นำเสนอข้อมูลที่ค้นพบ	65
กิจกรรม: ลองเป็นพวกเขาดูสักครั้ง	66
ลงมือทำด้วยกัน	70
ประสบการณ์ จากงานวิจัยโดยชุมชน: เรื่องของเอไลอัส	71

เมื่อคุณได้ร่วมทีมวิจัยและฝึกอบรมพวกเขา พูดคุยกับสมาชิกชุมชน และเก็บข้อมูลของคุณแล้ว **ขอแสดงความยินดีด้วยค่ะ!** ตอนนี้คุณได้ผลงานวิจัยโดยชุมชนแล้ว

แล้วขั้นตอนต่อไปคืออะไร?

การทำความเข้าใจในความเห็นและแนวคิดของชุมชน และนำเสนอข้อมูลเหล่านั้นกับกลุ่มเป้าหมายของคุณ อาจทำให้รู้สึกว่าเป็นงานใหญ่ เราได้รวบรวมแนวคิดและคำแนะนำจากประสบการณ์ของเรา เพื่อช่วยเป็นแนวทางให้คุณในขั้นตอนนี้

จัดระบบข้อมูลที่คุณพบ

การจัดระบบการวิจัยจะช่วยให้ทีมวิจัย พันธมิตร และสมาชิกชุมชนวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากงานวิจัย ระบบที่คุณใช้จะต้องมีการปกป้องข้อมูลที่สามารถใช้ระบุตัวตนและข้อมูลส่วนตัวของสมาชิกชุมชนที่เข้าร่วมวิจัย

โปรแกรม เช่น เซอร์เวย์มังกี้ (SurveyMonkey) กูเกิ้ลฟอร์ม (Google Forms) หรือเครื่องมือของ KoBo สามารถช่วยวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสำรวจ

ได้อัตโนมติ แต่ต้องเชื่อมต่อกับอินเทอร์เน็ต และอาจไม่รับรองการใช้ภาษาท้องถิ่นของชุมชน บางโปรแกรมอาจเรียกเก็บค่าธรรมเนียม หากคุณไม่สามารถเข้าใช้งานอุปกรณ์เหล่านี้ ยังมีวิธีที่ทีมวิจัยสามารถคำนวณและตรวจสอบข้อมูลด้วยมือตัวเองได้

หลังจากจัดระบบข้อมูลแล้ว คุณควรตรวจสอบความถูกต้อง และวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้ร่วมกับทีมวิจัยของคุณ ลองหาแนวโน้มหลักของข้อมูล (key trends) และรูปแบบและทิศทางของข้อมูล รวมทั้งพยายามทำความเข้าใจและตอบคำถามของงานวิจัยร่วมกัน คุณอาจติดต่อพันธมิตรที่มีประสบการณ์ด้านการวิเคราะห์ข้อมูลสามารถเพื่อช่วยคุณในขั้นตอนนี้!

กิจกรรม

คำนวณตัวเลขได้ไม่ต้องใช้คอมพิวเตอร์

วัตถุประสงค์:

เพื่ออบรมทีมวิจัยให้สามารถวิเคราะห์ข้อมูลที่รวบรวมด้วยมือ โดยไม่ต้องใช้โปรแกรมช่วย

เวลา: 1 - 2 ชั่วโมง

อุปกรณ์:

สำเนาของแบบสำรวจที่กรอกเสร็จแล้ว
กระดาษฟลิปชาร์ต ปากกาเน้นคำ
กระดาษโพสต์อิท หรือกระดาษสี

ขั้นตอนกิจกรรม

- 1 หากยังไม่ได้ทำสำเนาและกำหนดหมายเลขให้แบบสำรวจแต่ละชุด ตอนเก็บข้อมูล ให้ทำให้เสร็จเสียก่อน เพื่อปกป้องผู้เข้าร่วมวิจัย จัดเก็บเอกสารต้นฉบับไว้ในสถานที่ที่ปลอดภัย
- 2 รวบรวมสำเนาของแบบสำรวจ และจัดเรียงตามลำดับ ให้แยกกลุ่มคนออก แล้วแบ่งสำเนาเหล่านี้ให้กับสมาชิกในทีมโดยขึ้นอยู่กับจำนวนของคนที่ช่วยให้คุณทำการวิเคราะห์ผลลัพธ์ แต่ละคนไม่ควรตรวจทานแบบสำรวจที่ตนเป็นผู้เก็บข้อมูล

- 3 ตีกระดาษฟลิปชาร์ตบนผนังเพื่อช่วยคุณบันทึกผลลัพธ์ในขณะที่กำลังนับคำตอบของแต่ละคำถาม เขียนตัวเลขของคำถาม และตัวเลือกของคำตอบที่มี จากทรัพยากรที่คุณมี คุณสามารถพิมพ์แต่ละคำถามของการวิจัยบนกระดาษแยกกันเพื่อบันทึกคำตอบก็ได้

- 4 แต่ละคำถามในแบบสำรวจ ขอให้แต่ละคนนับจำนวนคำตอบของแต่ละตัวเลือก แล้วจดบันทึกตัวเลขนี้ไว้บนกระดาษฟลิปชาร์ต ด้านข้างของตัวเลือกคำตอบนั้นๆ ตัวอย่างเช่น:

คุณจะอธิบายเกี่ยวกับตัวคุณว่าอย่างไร โปรดเลือกทุกข้อที่เหมาะสมกับคุณ

- ข้าพเจ้าเป็นสมาชิกของชุมชนพื้นเมือง $20+10+20=50$
- ข้าพเจ้าเป็นสมาชิกของชนกลุ่มน้อยทางศาสนา หรือชาติพันธุ์ $0+10+5=15$
- ข้าพเจ้าเป็นผู้อพยพมาจากจังหวัดอื่น รัฐ หรือเมืองอื่น
- ข้าพเจ้าเป็นสมาชิกของกลุ่มคนหรือชนชั้นที่ถูกเลือกปฏิบัติ $20+10+8 = 38$

ความคิดเห็น: .....

- 5 สำหรับคำถามที่ไม่มีให้เลือกคำตอบ แต่ให้แสดงความคิดเห็น ให้บันทึกรูปแบบต่างๆ ของคำตอบ หรือหัวข้อต่างๆ ที่ผู้เข้าร่วมตอบมา

- 6 หลังจากการบันทึกจำนวนตัวเลขของคำตอบในแต่ละตัวเลือกแล้ว ให้ทีมของคุณค่อยๆ อ่านความคิดเห็นที่เขียนอยู่ในกล่องแสดงความคิดเห็นต่าง ๆ ชีตเส้นใต้ความคิดเห็นที่ให้รายละเอียดเฉพาะเจาะจง รวมถึงข้อมูลที่เกี่ยวข้อง ใครหรืออะไรเกิดขึ้น ที่ไหน อย่างไร และเมื่อไหร่ อาจเป็นข้อเรียกร้อง คำแนะนำ คำแก้ต่าง หรือความคิดเห็นที่เกี่ยวข้องกับปัญหาโดยตรง ควรบันทึกความคิดเห็นเหล่านี้ลงบนกระดาษฟลิปชาร์ตไว้ด้วย

- 7 ทำขั้นตอนที่ 3 และ 4 ซ้ำสำหรับทุกคำถามในแบบสำรวจ

- 8 ทำสำเนาผลลัพธ์ลงบนกระดาษแยกกัน คุณจะต้องใช้ผลลัพธ์นี้ในภายหลังในขั้นตอนการวิเคราะห์ข้อมูล

ให้ชุมชนมีส่วนร่วม ตลอดกระบวนการ

การที่ทีมวิจัยแจ้งข่าวสาร และเปิดโอกาสให้สมาชิกชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมอย่างสม่ำเสมอ ตลอดกระบวนการการวิจัยนั้นเป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่ง เพื่อให้งานวิจัยเป็นการทำงานร่วมกันของทุกคน กำหนดวิธีการในการติดต่อสื่อสาร กิจกรรมต่าง ๆ และวางแผนเวลาที่ชุมชนจะรวมตัวกันเพื่อตรวจทานและให้ความคิดเห็นเกี่ยวกับงานวิจัย

1. ขั้นแรก ให้ข้อมูลและปรึกษากับชุมชน เกี่ยวกับแผนการวิจัยและเป้าหมาย
2. เมื่อพร้อมที่จะเริ่มการวิจัย ทำความเข้าใจกับชุมชนเรื่องวิธีการและขั้นตอนในการทำวิจัย
3. ตรวจทานข้อมูลที่ค้นพบเบื้องต้นจากงานวิจัยกับชุมชน ก่อนสรุปผลและเผยแพร่สู่สาธารณะ
4. ขอให้ชุมชนช่วยตรวจทาน และวิเคราะห์ข้อมูลที่พบ รวมทั้งจัดลำดับความสำคัญของข้อมูลที่สำคัญต่อวัตถุประสงค์หรือการรณรงค์ของชุมชน

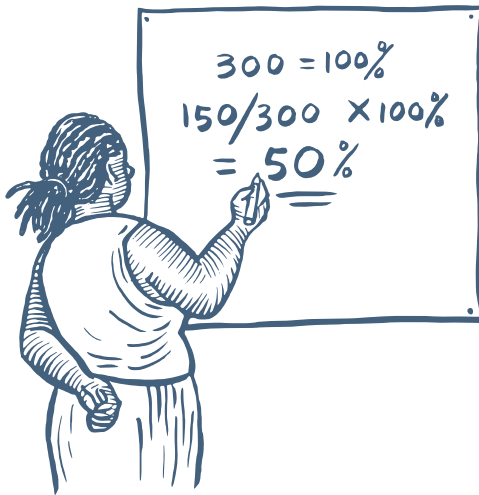
วิเคราะห์ข้อมูลที่คุณพบ

มีหลายวิธีที่ช่วยให้คุณทำความเข้าใจว่าข้อมูลกำลังบอกอะไร และชุมชนกำลังพูดว่าอะไร วิธีเริ่มต้นที่ง่ายที่สุดก็คือ การตรวจทานแต่ละคำถาม แล้วคำนวณว่าแต่ละคำตอบมีคนเลือกเป็นร้อยละ (เปอร์เซ็นต์) เท่าไหร่ และบันทึกแนวคิดหรือความคิดเห็นที่คล้ายคลึงกันเอาไว้

คำนวณตัวเลขเป็นร้อยละได้อย่างไร?

ร้อยละหรือเปอร์เซ็นต์ เป็นวิธีแสดงจำนวนตัวเลขที่เป็นส่วนหนึ่งของตัวเลขทั้งหมด ร้อยละทำให้เราเข้าใจได้ง่ายขึ้นว่าสมาชิกชุมชนตอบคำถามในแบบเดียวกันเป็นจำนวนเท่าไร ตัวอย่างเช่น แทนที่เราจะพูดว่าชาวบ้าน 240 คนจาก 300 คนไม่รู้ว่าใครเป็นผู้ให้เงินทุนกับโครงการ คุณสามารถพูดได้อีกแบบหนึ่งว่า ร้อยละแปดสิบ (80%) ของชาวบ้านไม่รู้ว่าใครเป็นผู้ให้เงินทุนกับโครงการ การแปลงตัวเลขให้เป็นร้อยละยังช่วยให้คุณระบุแนวโน้มทิศทางของข้อมูลในการวิเคราะห์ของคุณอีกด้วย

ในการคำนวณร้อยละ เราดูจำนวนคำตอบทั้งหมดให้มีค่าเท่ากับ 100%

ตัวอย่างเช่น หากงานวิจัยของคุณสัมภาษณ์คนจำนวน 300 คน 100% ของผู้ที่ถูกสัมภาษณ์จะหมายถึง 300 คน ในกรณีนี้ หากคนจำนวน 150 คนตอบว่า “ใช่” คุณก็จะมี 150 คนจาก 300 คน ในการแปลงจำนวนนี้ให้เป็นร้อยละให้เอา 150หารด้วย 300 หากคุณคำนวณแบบนี้ คุณจะพบตัวเลข 0.5 ของทั้งหมด หรือ 50% ตอบว่าใช่ และอีก 50% ตอบอย่างอื่น

อาจมีคำถามบางข้อที่ได้คำตอบจากคนบางกลุ่มเท่านั้น ในกรณีนี้ให้หารจำนวนคำตอบด้วยจำนวนรวมของคนทั้งหมดที่ตอบคำถาม การใช้วิธีนี้ คำตอบของคุณจะเป็นตัวแทนของกลุ่มผู้ที่ตอบคำถามเหล่านั้น

คุณสามารถฝึกคำนวณด้วยการตอบคำถามดังต่อไปนี้:

คุณเก็บรวบรวมแบบสำรวจรวมทั้งสิ้น 200 คน ด้านล่างนี้คือคำตอบที่คุณเก็บมาได้จากคำถามที่ว่า **“คุณภาพชีวิตของคุณมีการเปลี่ยนแปลงหรือไม่จากผลกระทบของโครงการ”** โปรดคำนวณแล้วกรอกตัวเลขร้อยละของผู้เข้าร่วมที่เลือกแต่ละคำตอบ

คำตอบ	จำนวนคนที่เลือกคำตอบนี้	ร้อยละ (%)
1) คุณภาพชีวิตของข้าพเจ้าดีขึ้น	40 คน	
2) คุณภาพชีวิตของข้าพเจ้าแย่ลง	135 คน	
3) คุณภาพชีวิตของข้าพเจ้าไม่เปลี่ยนแปลง	25 คน	

คำตอบ:

- 1) 20%
- 2) 67.5%
- 3) 12.5%

ตอนนี้คุณก็รู้วิธีคำนวณร้อยละแล้ว ลองมาดูวิธีใช้เพื่อทำความเข้าใจข้อมูลของคุณ:

- สมาชิกชุมชนตอบคำถามแต่ละข้ออย่างไร?

คุณสามารถเริ่มดูที่คำตอบต่างๆที่คนในชุมชนตอบแต่ละคำถาม คำนวนดูว่าคนที่ตอบเหมือนกันเป็นร้อยละเท่าไร คำตอบของพวกเขาบอกอะไรกับคุณ? พวกเขาคิดอย่างไรต่อบคำถามข้อนั้น? จากคำตอบของพวกเขาเหล่านี้สัมพันธ์กับความเห็นทั่วไปของชุมชนเกี่ยวกับโครงการหรือหัวข้อการวิจัยอย่างไร

- ดูที่คำตอบทั้งหมด คุณเห็นแนวโน้มใหญ่ๆของคำตอบหรือไม่?

คุณเห็นหมวดหมู่ของคำตอบที่สอดคล้องกันหรือไม่ พยายามเขียนสิ่งที่คุณสังเกตเห็นเป็นประโยคข้อความ เช่น:

- 49% ของผู้ตอบแบบสำรวจเห็นด้วยกับโครงการตามที่ได้วางแผนไว้ ในขณะที่ผู้เข้าร่วมวิจัยอีกส่วนหนึ่ง ต้องการเสนอเปลี่ยนแปลงโครงการ หรือหยุดดำเนินการโดยสิ้นเชิง ผู้ที่ไม่เห็นด้วยพวกเขา รู้สึกว่าไม่มีทางเลือกอื่นนอกจากจะต้องย้ายออกจากที่ดินของตน เนื่องจากไม่มีการเสนอทางเลือกให้

- สมาชิกชุมชนส่วนใหญ่ที่ตอบแบบสำรวจไม่ทราบเรื่องกระบวนการย้ายถิ่นฐานใหม่ และไม่ได้รับข้อมูลเกี่ยวกับสิทธิของพวกเขา

คุณคิดว่าประโยชน์ที่คุณเขียนออกมาสะท้อนถึงสิ่งที่ชุมชนพูดมาตลอดหรือไม่?

- ข้อมูลที่พบข้อใดที่คุณคิดว่าสำคัญต่อวัตถุประสงค์ในการวิจัยของคุณ ?
ระบุข้อค้นพบที่สำคัญร่วมกับทีมวิจัย ตัวอย่างเช่น:
  - 90% ไม่ได้รับการปรึกษาและรับฟังความคิดเห็นจากรัฐบาลเกี่ยวกับลำดับความสำคัญของการพัฒนาในชุมชน
  - 62.35% ของสมาชิกชุมชนคิดว่านักลงทุนของโครงการนี้จะได้รับประโยชน์
  - 6.87% ของสมาชิกชุมชนเชื่อว่าพวกเขาจะได้รับผลประโยชน์จากโครงการ

นอกเหนือจากร้อยละ และข้อมูลที่เป็นตัวเลขต่างๆแล้ว ควรเน้นความสนใจกับเรื่องราวที่ชุมชนบอกเล่าและแสดงความคิดเห็น ตัวอย่างเช่น คุณอาจพบว่าชุมชนที่ผู้คนถูกขับไล่ให้อพยพออกจากบ้านของตน หลายคนเล่าเรื่องราวที่เกี่ยวข้องกับการใช้ความรุนแรงทางร่างกาย การบอกเล่าเรื่องราวของแต่ละคนผ่านคำพูดนั้นเผยให้เห็นใบหน้าของผู้คนเบื้องหลังตัวเลข และสามารถทำให้งานวิจัยมีความน่าสนใจ และผู้อ่านมีความรู้สึกเชื่อมโยงกับตัวเอง คุณควรต้องปกป้องข้อมูลเกี่ยวกับผู้เข้าร่วมวิจัยอยู่เสมอ แต่บางคนอาจต้องการให้เรื่องราวของเขาเผยแพร่ออกสู่สาธารณะ ต้องขอความยินยอมจากเจ้าของเรื่องก่อนเผยแพร่สู่สาธารณะทุกครั้ง

หลังจากการวิเคราะห์ข้อมูลที่คุณพบแล้ว ให้กลับไปคุยกับชุมชนเพื่อนำเสนอและแลกเปลี่ยนความเห็นเกี่ยวกับข้อมูลในงานวิจัยพบ ลองเขียนร่างผลการวิจัยจากข้อมูลที่พบ (อาจเขียนและแก้ไขสองสามรอบ) และนำเสนอให้ชุมชนอ่านถามความคิดเห็นของชุมชนเกี่ยวกับผลการวิจัยที่คุณร่างขึ้น ถามชุมชนว่าข้อมูลที่พบข้อไหนที่สำคัญ ให้ถามพวกเขาว่า “ข้อความเหล่านี้คือสิ่งที่คุณคิดใช่ไหม? นี่คือนงานวิจัยของชุมชนเอง การวิเคราะห์ข้อมูลเหล่านี้แสดงถึงแนวคิด ความคิดเห็น และสิ่งที่ชุมชนเห็นว่ามีความสำคัญหรือไม่?” คุณอาจต้องใช้การนำเสนอข้อมูลในรูปแบบที่แตกต่างกัน เช่น หากคุณต้องการจัดทำรายงานการวิจัย แต่บางคนในชุมชนไม่สามารถอ่านได้ คุณอาจจะจัดทำการนำเสนอเป็นรูปภาพเพื่อให้เห็นความคิดหลักจากรายงานได้

หากประเมินสถานการณ์แล้วปลอดภัย ให้ติดต่อพันธมิตร ผู้มีอิทธิพล และผู้มีอำนาจตัดสินใจที่คุณอาจเคยติดต่อไว้ตั้งแต่ขั้นตอนแรกๆของการวิจัยเพื่อขอให้พวกเขาแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับผลการวิจัย หากเป็นประโยชน์ ค่อยทำการนัดหมายประชุมกับพวกเขาก่อนล่วงหน้า แล้วขอให้พวกเขาตรวจทานงานวิจัย และข้อเสนอแนะที่มาจากงานวิจัยของคุณ ก่อนที่จะเผยแพร่สู่สาธารณะ อย่างไรก็ตามก็ตามความคิดเห็นของพวกเขาไม่ควรไปเปลี่ยนประเด็นสำคัญที่ชุมชนเสนอไว้

เมื่อชุมชนได้ตรวจทานผลการวิจัย และคุณได้นำความคิดเห็นของชุมชนมาสรุปงานวิจัยฉบับสมบูรณ์พร้อมข้อเสนอแนะจากชุมชนแล้ว ตอนนี้ก็ถึงเวลานำเสนอข้อค้นพบของคุณ!

นำเสนอข้อมูลที่คุณพบ

เมื่อชุมชนได้ข้อสรุปแล้วว่าข้อมูลที่พบจากงานวิจัยของพวกเขาั้นสะท้อนถึงสิ่งที่คุณคิดไว้อย่างถูกต้อง ก็ถึงเวลาที่จะนำเสนอข้อมูลนี้ให้กับกลุ่มเป้าหมายที่จะต้องอ่านงานวิจัย! คิดทบทวนอีกครั้งว่าใครคือกลุ่มเป้าหมายหลักของคุณ ถามตัวคุณเองว่า ใครที่จำเป็นจะต้องฟังเสียงของชุมชนเพื่อทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลง? จะใช้วิธีไหนที่ดีที่สุดเพื่อให้พวกเขาได้รับรู้ และลงมือทำตามข้อมูล และข้อเสนอแนะจากงานวิจัยโดยชุมชน

กิจกรรม

ลองเป็นพวกเขาดูสักครั้ง

วัตถุประสงค์:

เพื่อค้นหากลุ่มเป้าหมายที่ควรจะต้องอ่านงานวิจัย และทำความเข้าใจจุดยืน และผลประโยชน์ของพวกเขา

เวลา: 45 นาที - 1 ชั่วโมง

เครื่องมือ:

กระดาษขนาดเล็ก ปากกา และเทปขาว

ขั้นตอนกิจกรรม

- 1 รวบรวมสมาชิกทั้งหมดของทีมวิจัยของคุณ กลับไปดูแผนผังพันธมิตรและผู้มีอิทธิพลที่เคยร่างและบันทึกไว้จากกิจกรรมก่อนหน้านี้พร้อมกัน
- 2 เขียนชื่อผู้มีอิทธิพลแต่ละคนที่คุณระบุไว้ลงบนบัตรหรือกระดาษขนาดเล็ก ให้ทีมของคุณยืนเป็นวงกลม วางบัตรไว้ตรงกลาง แล้วให้สมาชิกแต่ละคนหยิบบัตรขึ้นมาหนึ่งใบ แล้วกลับไปยืนที่เดิม
- 3 ให้ทุกคนดูที่บัตรที่ตนหยิบมา แล้วสมมติว่าตัวเองเป็นบุคคลที่เขียนไว้ในบัตรนั้น ให้ทุกคนเริ่มเดินวนตามเข็มนาฬิกาช้า ๆ ในวงกลม ขณะที่กำลังเดิน ให้ผู้นำกิจกรรมถามคำถามแล้วทุกคนคิดคำตอบในฐานะบุคคลในบัตร:
  - ก. คุณตื่นนอนเวลากี่โมงในตอนเช้า?
  - ข. ส่วนใหญ่คุณมักทำอะไรตอนสิบโมงเช้า?
  - ค. คุณกินอะไรในตอนเที่ยง?
  - ง. คุณพบปะผู้คนประเภทไหนในแต่ละวัน ?

หลังจากนั้น ให้ทีมของคุณจินตนาการว่าคนที่ตัวเองสมมติบทบาทอยู่นั้นมีท่าทางการเดินแบบไหน แล้วเริ่มเดินให้เหมือนกับพวกเขา ผู้นำกิจกรรมถามคำถามต่อเนื่องเพื่อให้สมาชิกทีมลองคิดว่าความสนใจของคนเหล่านั้นคืออะไร และพวกเขาจะให้ความสนใจหรือใส่ใจประเด็นไหนในงานวิจัยของคุณ

- 4 บอกให้ทุกคนหยุดเดิน และถามทุกคนว่า ทำไมบุคคลนี้จึงสนับสนุนเป้าหมายของเรา? จากนั้นให้สมาชิกทีมแต่ละคนพูดคำตอบที่คิดไว้ ออกมาเสียงดังโดยเริ่มต้นว่า “ข้าพเจ้าจะสนับสนุนชุมชนนี้เพราะ.....”
- 5 ชวนทีมของคุณให้ช่วยกันเดาว่าแต่ละคนแสดงบทบาทเป็นใคร และเมื่อเฉลยคำตอบแล้ว ใช้เทปกาวยึดบัตรชื่อของผู้มีอิทธิพลบนผนังห้อง

สะท้อนคิด: ทีมของคุณอาจมีข้อมูลไม่เพียงพอที่จะทำความเข้าใจผู้มีอิทธิพลแต่ละคน การรู้ว่าเราไม่รู้อะไรบ้างเป็นเรื่องที่มีประโยชน์ ทีมของคุณสามารถช่วยกันดูว่าพันธมิตรคนไหนของคุณที่จะสามารถช่วยให้คุณเข้าใจผู้มีอิทธิพลในเรื่องผลประโยชน์ จุดยืน และความสามารถต่าง ๆ ของผู้มีอิทธิพล ที่จะใช้เพื่อสนับสนุนเป้าหมายของคุณ

มีหลายวิธีในการนำเสนองานวิจัยของคุณ คุณอาจตัดสินใจว่าชุมชนของคุณต้องการที่จะให้สัมภาษณ์ทางทีวี เพื่อให้คนทั่วประเทศได้รับรู้ประสบการณ์และแนวความคิดของคุณ หรือคุณอาจจะพูดคุยกับเจ้าหน้าที่รัฐเป็นการส่วนตัวเพื่อแลกเปลี่ยนข้อเสนอแนะของคุณ หรือคุณอาจต้องการทำทั้งสองอย่าง! หากกลุ่มเป้าหมายของคุณอยู่นอกชุมชน หรือนอกประเทศ พันธมิตรของคุณอาจช่วยแนะนำ หรือช่วยให้คุณติดต่อคนเหล่านั้นได้

พิจารณาว่าทีมวิจัย และชุมชนได้ตัดสินใจที่จะนำเสนองานวิจัย และข้อเสนอแนะอย่างไร การเขียนรายงานเป็นลายลักษณ์อักษรเป็นวิธีที่ดีที่สุดหรือไม่? ถ้าใช่ รายงานจะยาวแค่ไหน? และจะทำอะไรเพื่อให้กลุ่มเป้าหมายอ่านรายงานของคุณ? คุณควรนำเสนอต่อหน้ากลุ่มเป้าหมาย หรือทำป้ายประท้วง ทำวิดีโอเขียนภาพอินโฟกราฟฟิก หรือเว็บไซต์หรือไม่? พันธมิตรสามารถช่วยคุณได้ - นักตัดต่อแก้ไขวิดีโอ นักออกแบบกราฟฟิก หรือศิลปิน **คิดให้ดีและสร้างสรรค์!**

ตัวอย่างวิธีต่างๆ เพื่อนำเสนองานวิจัยของคุณ:

เขียนรายงาน

สำหรับตัวอย่างรายงานของชุมชน โปรดดูที่:

- <http://bit.ly/LilongweWaterProjectCommunityOutreachReport>
- <http://bit.ly/BackToDevelopment>

สร้างการแสดงผลข้อมูลให้เห็นภาพ

วิธีนี้สามารถเขียนด้วยมือหรือทำออนไลน์ สำหรับโครงร่าง(เทมเพลต)ภาพอินโฟกราฟฟิก โปรดดูที่: :

- www.canva.com

สำหรับตัวอย่างของภาพอินโฟกราฟฟิกงานวิจัยโดยชุมชน โปรดดูที่:

- <http://bit.ly/8StepstoCommunityLedDevelopment>
- <http://bit.ly/MalawiCommunityInfographic>
- <http://bit.ly/PanamaCommunityInfographic>

สร้างงานศิลปะ

วิธีนี้ทำได้ทั้ง การละคอน การเต้น การเขียนภาพบนผนังและพื้นผิวต่างๆ (กราฟิตี้) การถ่ายภาพ จิตรกรรม ประติมากรรม หรือการแสดงออกในรูปแบบอื่น ๆ!

จัดกิจกรรมการเคลื่อนไหว

วิธีนี้อาจรวมผู้คนที่ในและนอกของชุมชนของคุณ อาจเป็นการประท้วง การเดินขบวนต่อต้าน หรือการกระทำร่วมกันในรูปแบบอื่น ๆ

เสนอข้อมูลผ่านสื่อสังคมออนไลน์ หรือด้วยช่องทางสื่อต่าง ๆ

ใช้แฮชแท็ก (#) หรือ (@) เพื่อมุ่งเป้าที่บัญชีบุคคล หรือเจาะจงกลุ่มเป้าหมาย สำหรับข้อมูลเพิ่มเติมเกี่ยวกับการทำกิจกรรมผ่านทางสื่อสังคมออนไลน์ โปรดดูที่:

- <http://bit.ly/SocialMediaStrategiesforAdvocacy>

จัดประชุมหรือกิจกรรมอื่นๆ

คุณสามารถจัดประชุมหรือกิจกรรมในรูปแบบต่างๆ เพื่อนำเสนอข้อมูลงานวิจัย หรือเพื่อเผยแพร่กิจกรรมสร้างสรรค์ต่างๆที่คุณทำในข้อที่กล่าวมาข้างต้น

ไม่ว่าคุณจะใช้วิธีการสื่อสารใดก็ตามเพื่อนำเสนอข้อค้นพบของชุมชน สิ่งสำคัญคือการมีส่วนร่วมของชุมชนตลอดทั้งกระบวนการ หากการวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของการรณรงค์โดยชุมชน การนำเสนอผลงานวิจัยให้**ตรงกลุ่มเป้าหมายด้วยวิธีที่เหมาะสม**ก็จะประโยชน์อย่างยิ่ง

หลังจากเริ่มรณรงค์ผลักดันเพื่อการเปลี่ยนแปลง ชวนทีมวิจัยของคุณมาร่วมกันสะท้อนความรู้สึกและความคิดเห็นเกี่ยวกับกระบวนการวิจัยภาพรวม ประเมินว่าคุณได้บรรลุเป้าหมายและวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้มากน้อยเพียงใด คุยกันถึงอุปสรรคความท้าทายต่าง ๆ และพิจารณาว่าควรปรับเปลี่ยนการรณรงค์ขั้นต่อ

ไปอย่างไร ขั้นตอนนี้เป็นทั้งการเรียนรู้และการทดลองความสำเร็จทั้งของแต่ละคน และของทั้งชุมชน การสะท้อนคิดสามารถทำได้ในทุก ๆ ขั้นตอนของกระบวนการวิจัยด้วยเช่นกัน

ลงมือทำด้วยกัน!

การนำเสนองานวิจัย และข้อเสนอแนะจากชุมชน เป็นขั้นตอนที่สำคัญเพื่อสร้างการเปลี่ยนแปลง เช่นเดียวกับการระดมคนและแลกเปลี่ยนข้อมูลกับผู้อื่นทราบเกี่ยวกับแนวคิดและแผนการพัฒนาของชุมชน ทำตามระยะเวลาที่กำหนดไว้ในช่วงเริ่มแรกของกระบวนการวิจัย หมั่นทบทวนในแต่ละขั้นตอนอย่างสม่ำเสมอ และปรับเปลี่ยนแนวทางเพื่อใช้ประโยชน์จากชัยชนะ และโอกาสใหม่ ๆ ที่เข้ามา

ชุมชนอื่น ๆ กลุ่มเคลื่อนไหวทางสังคม หรือกลุ่มภาคประชาสังคมอาจได้รับประโยชน์จากงานวิจัยและข้อเสนอแนะจากชุมชนของคุณ รวมทั้งพวกเขาอาจต้องการเรียนรู้วิธีการทำงานวิจัยโดยชุมชนของคุณ ลองหาโอกาสแลกเปลี่ยนงานวิจัยของคุณกับพวกเขา!

ประสบการณ์จากงานวิจัยโดยชุมชน:

เรื่องของ เอไลอัส

สวัสดีครับ ผมชื่อเอไลอัส! ผมทำงานกับองค์กรที่ช่วยเหลือชุมชนในประเทศมาลาวี เราสนับสนุนแนวความคิดของพวกเขาเพื่อเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการพัฒนาที่มีผลกระทบต่อพวกเขา

ในปี พ.ศ. 2559 เราพบว่ารัฐบาลมาลาวีต้องการที่จะสร้างเขื่อนกักเก็บน้ำบนแม่น้ำดียมพูย (Diamphwe) โครงการจะส่งผลกระทบต่อโดยตรงกับบ้านเรือน การดำรงชีวิต และสภาพแวดล้อมของผู้คนมากกว่า 6,000 คน! ในขณะนั้น ไม่มีข้อมูลชัดเจนว่ามีชาวบ้านทราบเกี่ยวกับโครงการและผลกระทบของโครงการจำนวนเท่าใด เพื่อทำความเข้าใจถึงผลกระทบของโครงการองค์กรของผมได้ร่วมมือกันกับ IAP ในการทำงานวิจัยโดยชุมชน ในช่วงเวลา 3 สัปดาห์ เราทำการสำรวจสมาชิกชุมชน 129 คนโดยเน้นที่การสนทนากลุ่ม และรวมตัวกันในการประชุมเพื่อนำเสนอข้อมูลกับผู้คนมากกว่า 700 คนที่จะได้รับผลกระทบ เราต้องการที่จะใช้ข้อค้นพบของงานวิจัยเพื่อสนับสนุนชุมชนในการส่งเสียงและนำเสนอข้อวิตกกังวลของพวกเขา ต่อนักวางแผนโครงการและผู้สนับสนุนเงินทุนแก่โครงการ.

เอไลอัส จิกา (Elias Jika) ร่วมงานกับ Citizens for Justice (CFJ) เพื่อดำเนินงานวิจัยโดยชุมชนกับชุมชนที่จะได้รับผลกระทบจากเขื่อนกักเก็บน้ำ Diamphwe ในมาลาวี คุณสามารถอ่านผลของงานวิจัยโดยชุมชนได้ในรายงานของชุมชนที่

bit.ly/LWPRReport

และชมภาพนำเสนอเป็นภาษาอังกฤษได้ที่

bit.ly/MalawiInfographic_EN

และในภาษา Chichewa ที่

bit.ly/MalawiInfographic_CH

แบบสำรวจที่ใช้ในงานวิจัยของเอไลอัสประยุกต์และสร้างขึ้นโดย Global Advocacy Team ของ IAP ซึ่งเป็นการรวมตัวกันของนักเคลื่อนไหวในชุมชนที่มีประสบการณ์ส่วนตัว

ในการเริ่มต้นงานวิจัยของเรา อย่างแรกคือ เราได้ก่อตั้งทีมวิจัยจากแต่ละชุมชนที่ได้รับผลกระทบ แต่ละทีมประกอบไปด้วยคนจำนวน 5 ถึง 7 คน รวมไปถึงผู้คนจากองค์กรภาคประชาชนและสมาชิกชุมชน เราพยายามทำให้แน่ใจว่าแต่ละทีมมีสมาชิกชุมชนที่เป็นผู้หญิงอย่างน้อยหนึ่งคน เพื่อให้ผู้หญิงในชุมชนรู้สึกสบายใจในการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นของพวกเขา

หลังจากการปรับใช้แบบสำรวจของ IAP เพื่อให้เหมาะสมกับสถานการณ์ของชาวมาลาวี เราได้จัดประชุมเพื่อสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างของผู้ที่ได้รับผลกระทบ เราตรวจสอบให้แน่ใจว่าผู้นำของชุมชนมีส่วนร่วมทั้งกระบวนการ และผู้นำได้ช่วยให้พวกเราเข้าใจถึงตารางเวลาของชุมชน ตัวอย่างเช่น พวกเขาบอกกับเราว่าในช่วงระหว่างฤดูการเพาะปลูก ผู้คนจะยุ่งมากและไม่มีเวลาในการพูดคุย การประชุมมักจะจัดขึ้นที่สนามฟุตบอล โรงเรียน หรือโบสถ์ พวกเราจะพูดคุยกับชุมชนทั้งชุมชน แล้วจากนั้นค่อยแบ่งกลุ่มสนทนาออกเป็นกลุ่มเล็กๆ จากนั้นก็สัมภาษณ์แบบตัวต่อตัว เรากระตุ้นให้ผู้หญิง ผู้สูงอายุ และกลุ่มคนอื่นๆ ที่ไม่ได้รับโอกาส และบทบาทเท่าที่ควรเข้าร่วมในการวิจัยอย่างกระตือรือร้น ในการประชุม ผู้ชายมักจะมีจำนวนมากกว่าผู้หญิง แต่เราใช้การสำรวจแบบตัวต่อตัวเพื่อให้มั่นใจว่าผู้ที่ได้รับการสัมภาษณ์มีจำนวนผู้ชายเท่ากับจำนวนผู้หญิง

เรารวบรวม และวิเคราะห์คำตอบของทุกคน รวมทั้งนำเสนอข้อค้นพบในรายงาน

เกี่ยวกับโครงการพัฒนา เพื่อดำเนินงานวิจัยโดยชุมชน และขับเคลื่อนชุมชนของพวกเขาไปสู่การเปลี่ยนแปลงกระบวนการของการพัฒนา อ่านรายงานของพวกเขาที่: bit.ly/backtodevelopment .

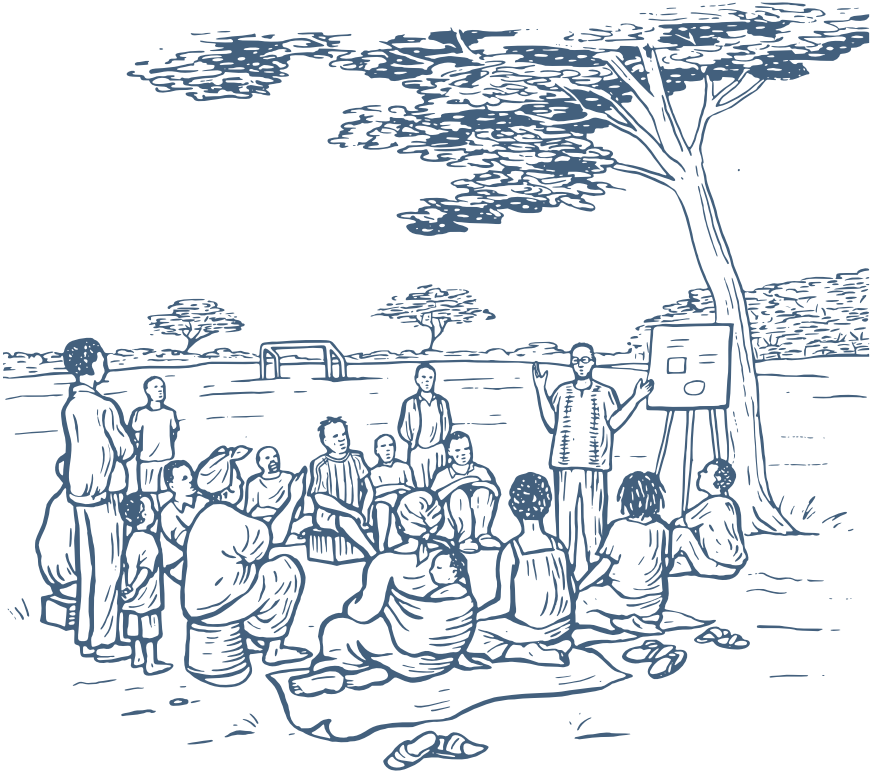

มาลาวี

“ เราใช้การสำรวจรายบุคคลเพื่อให้มีจำนวนผู้หญิงและผู้ชายได้รับการสัมภาษณ์เท่าเทียมกัน ”

“ ผมรู้สึกประทับใจที่ได้เห็นชุมชนลุกขึ้นมาจัดการเรื่องนี้ด้วยตัวพวกเขาเอง ”

ด้วยการช่วยเหลือจาก IAP เราสามารถที่จะนำเสนองานวิจัยของเรากับธนาคาร เพื่อการพัฒนาที่กำลังพิจารณาให้เงินทุนสร้างเขื่อนกักเก็บน้ำ เรายังได้ติดต่อ รัฐบาลมาลาวีและทำให้พวกเขาตระหนักถึงข้อค้นพบจากงานวิจัยของชุมชน เพื่อปกป้องสมาชิกของชุมชนจากอันตรายที่รุนแรงต่าง ๆ เราไม่ได้ใส่ข้อมูลส่วนตัวเกี่ยวกับชื่อของบุคคลที่ได้เข้าร่วม หรือชื่อชุมชนที่พวกเขาสังกัดอยู่เอาไว้ใน เอกสารงานวิจัย

หลังจากอ่านข้อเสนอแนะของชุมชนเกี่ยวกับเงินค่าชดเชย การตั้งถิ่นฐานใหม่ และการฟื้นฟูการดำรงชีวิตของชุมชน ธนาคารเพื่อการพัฒนาสามแห่งได้ ตระหนักว่าเขื่อนกักเก็บน้ำบนแม่น้ำติยาปุยะจะสร้างผลกระทบอย่างมาก ธนาคารทั้งสามแห่งจึงตัดสินใจถอนตัวที่ละธนาคาร โดยจะไม่สนับสนุนเงินทุนให้

กับโครงการนี้ ทั้งนี้อาจมีธนาคารและบริษัทอื่น ๆ ที่ยังจะให้เงินทุนในการสร้าง
เขื่อนในอนาคต แต่ตอนนี้เสียงของชุมชนได้ถูกรับฟังและได้รับการเคารพแล้ว

ตลอดทั้งกระบวนการวิจัยนี้ ผมประหลาดใจที่ได้เห็นว่าชุมชนควบคุมปัญหาได้
ด้วยมือของพวกเขาเอง และมีอำนาจในการทำต่าง ๆ ด้วยตนเอง พวกเขานั่งพูด
คุยกัน และตัดสินใจร่วมกันเกี่ยวกับการดำเนินการในขั้นตอนต่อไป เนื่องจาก
ความสำเร็จของการรณรงค์ของพวกเขา พวกเขากำลังทวงคืนอำนาจของพวก
เขาเพื่อทำให้การพัฒนาเป็นของพวกเขา!

คำถาม เพื่อการอภิปราย:

1. เอลิอัสและทีมของเขาตรวจสอบอย่างไรเพื่อให้มั่นใจว่างานวิจัยได้
รวมเอามุมมองทั้งหมดในชุมชนเอาไว้แล้ว
2. ใครคือกลุ่มเป้าหมายของงานวิจัยโดยชุมชน และบทบาทใน
โครงการของพวกเขาคืออะไร
3. งานวิจัยมีอิทธิพลต่อโครงการอย่างไร

แหล่งข้อมูล
เพื่อลงมือทำ

เราขอแสดงความยินดีที่คุณได้อ่านคู่มือสำหรับชุมชนเพื่อการทำงานวิจัยโดยชุมชนจนจบ! เราหวังว่าคุณพร้อมที่จะเริ่มต้นทำงานวิจัยโดยชุมชนได้ด้วยตัวคุณเอง เพื่อช่วยให้คุณเริ่มต้น เราได้รวมแหล่งข้อมูลบางส่วนเอาไว้ดังนี้:

1. ข้อควรรู้เพื่องานวิจัยโดยชุมชน

เอกสารนี้อธิบายภาพรวมแต่ละขั้นตอนที่เราอธิบายมาทั้งหมด คุณสามารถแยกข้อควรรู้นี้และทำสำเนาเพื่อใช้ช่วยเตือนความจำของทุกขั้นตอนในการทำงานวิจัยโดยชุมชนของคุณ

2. ตัวอย่างแบบสำรวจโดยชุมชน

ใช้ตัวอย่างแบบสำรวจนี้ในการทำงานวิจัยโดยชุมชนของคุณ คุณสามารถปรับประยุกต์ใช้งานได้ตามความเหมาะสมกับสถานการณ์ของชุมชนของคุณ หรือใช้เพื่อเป็นแรงบันดาลใจในการสร้างแบบสำรวจของคุณเอง!

ไอเอพีขอแสดงความขอบคุณบุคคลและองค์กรดังต่อไปนี้ที่ช่วยพัฒนาคู่มือนี้ขึ้นมา:

เมลลา ชิพอนเด, Womin

สุเกอเรล ดูเกอซูเรน, OT Watch

เอไลอัส จิกา, International Accountability Project